

БАЊАЛУЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА - Б. ЛУКА

Год. I - Број 15

Бања Лука, 8 децембар 1953

Примјерак дин. 10

JEDINI PUT

ДЕМОКРАТСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ — СОЦИЈАЛИСТИЧКИ РЕЗУЛТАТИ

Резултати постигнути на пољу просвјетног уопште, а посебно културног живота код нас у ових осам послјетатних година показују толико бројна остваренја, да се за njih може само рећи да су revolucionarna. Од оних просвјетних тежњева на ослободеној територији у току НОБ-а, кампање описменјаванја 1945 до 1947 год., радничких и сеоских културних друштва, позоришта, галерија, музеја, основних и средњих школа, никлих гдје никад нису постојали, па до универзитета, научних друштва и академија пређен је пут веома трновит, напоран, и зато још величанственји — пут окићен дјелима за која би некад требало деценија да се превали. Тежња да просвјета и култура буде ствар најширих народних слојева, била је а и данас је, условљена многим елементима. Створити само материјалну базу за такав обиман план, поред толико привредних и других, било је веома тешко, а у једној заосталој Републици као што је наша, још и теже.

Објективно дата ситуација намјетала је низ препрека које је требало savladati на овaj или онај начин. I док су се једне рјешавале успјешно, друге су намјетале тако oportuna i половићна рјешенја, у крајњој линији неpravilna, чије су послједице већ данас лако уочљиве. Аки покушамо ово доказати статистицима подацима, добијемо двије слике стварности. Једну, која потврђује и људске и материјалне напоре, а друга, која илустрије олако узето планирање у оној грозничној ери па ли се то одражавало на несразмјеру у односу према развоју неких грана привреде и индустрије, или је то била недовољна брига да се унутар саме просвјете и културе да извјесна урачунатежност. У банјалучком срезу, на примјер, 1939 године било је 42 основне школе. Данас их има 65 (20 школа је у изградњи). Број ученика је дупло већи. Али, у граду Банјој Луци је 1939 године било 10 основних школа а данас их има 11 док је ђака далеко већи број од предрадног. Или, у банјалучком срезу од 35 хиљада неписмених описменјено је 31.000. Док је прије рата била само једна библиотека данас их има 10. Од културно-просвјетних друштва умјесто једног нанас на списку има 20 друштва. Банја Лука град има 80 синдикалних библиотека, велику народну библиотеку i око 40 ђачких и наставничких, итд.

Само ових неколико података довољно јасно говоре да се морамо замислити пред њеницом, прво, да ли се могло више и боље урадити, и друго, колико се користило оно што већ имамо и како се тиме господари. Управо на овим питањима треба развити дискусију, широким конструктивним. Не треба се задовољити бројевима нити се заваљавати с њима. Јер, мислим, не лежи проблем у томе да ли треба, на примјер, још више читаonica у срезу, него колико оне заиста служе својој намјени, или, колико се дневно преузима књига од оних 30 хиљада које леже у рафовима Народне библиотеке у граду. Брзи развој cjelokupne наше привреде и индустрије захтјева паралелно и брз културни. Без те усклађености нема правилног развоја друштвеног преobraзаја. Ми ћемо имати низак степен свјестности производних снага и ниску продуктивност рада све докле, док имаме десетине хиљада дорасле за школу дјеце која се немају гдје школовати или, док за стројем не буде високоталитковани радник коме је књига и же-

ља за знанјем исто толико драга као и оно што производи.

Мисао да култура и просвјета буде ствар широким народних слојева не оживотворује се у кратком вјетаческом року. Decentralizacija i onemogućavanje birokratskih metoda kao principa нашег рада био је и jeste велики корак напред. Но, остаје још много тога да се усвоји и спроведе у дјело. Зато, мислим, да је у вези с овим једно од основних питања да се на овом плану просвјетног и културног живота код нас развије борба мишљења. I као што се она показала неопходном и корисном у радним колективима, тако она треба да окупи и све остале слојеве нашег друштва на заједничку акцију по овим горучим питањима. Као и свугдје, и на пољу просвјетљивања треба васпитаваћи сваког појединог човјека, грађанина у одговорности према социјалистичкој заједници. А одговорност културних радника није мала и неbitna у читавом овом нашем друштвеном збивању. Зато мислим да је борба мишљења, посебно код нас, од одлучујућег значаја и то не само ради личног васпитања сваког појединца него се прчко те форме рада долази до нових saznanja, до зближавања људи и ревидирања ставова. Најзад, кроз борбу мишљења прецишчавају се разноразна shvatanja нама страна, као што се onemogućavaju i prodori buržoaskih ili birokratskih mišljenja koji nastupaju i zasipaju нас час у овој час у овој форми.

Борба мишљења по културним и просвјетним питањима није још код нас добила свој пун садржај и смисао. Они који су дужни и својом професијом позвани да то гaje често запостављају па тако потхрањују разна мишљења која у својој основи имају бирократске корјене. Код једних такзованих »стручњака« постоји тежња да се зачура у свој сопствени недостизни свијет који није за обичне смртнике, код других, извјесно либјелне, јер нису довољно вјешти тим стварима, код трећих, коришћене управо ових појава да би могли спроводити своје бирократске наредбодавне и неprincipijelne методе итд. А кристалисати мисли, провјеравати их, савјетовати се бај по овим толико осјетљивим питањима

је и нужно и корисно. Ако се у задње вријеме говори о социјалистичким мјерама у васпитању школске омладине па се долази на добру идеју школских савјета састављених како од педагога тако и ђачки родитеља и заинтересованих људи из друштвених организација, и оних који ће истински пронићи на рјешавање ових задатака, тада се imperativno намеће и потреба шире дискусија свих оних који могу да помогну и раде по тим и другим питањима. На овакав и сличан начин треба рјешавати и кад је на дневном реду проблем кредитирања просвјетних институција, репертоара позоришта, када се говори о famozном проблему тузија малих и великих стручних — музејских и народних библиотека, па до милиона динара олако датих за enterijerna arhitektonska рјешенја домова културе и слично.

Када просвјета и култура данас значе стуб социјалистичке наградне, кад од просвјетљеног човјека зависи и боље руковање и у индустрији и у привреди, тада не би смјо да постоји страх што није риједак случај од ангажовања великог броја људи на овим задацима. Друг Кардељ је говорио недавно на тему, грађанин у нашем друштвеном систему рекао, да се демократским средствима у оквиру наших демократских институција треба борити за своја shvatanja, а да интереси и напори радних људи на основи друштвене својине над средствима производње не могу да радају никакве друге резултате осим социјалистичких.

I борба за stalno usavršavanje sistema социјалистичке демократије и борба за stalno jačanje uloge појединца тражи како у Сарајеву тако и у Чапљини, Биhaчу, свугдје, тражи од 2.000 просвјетних радника Банје Луке да свјесни своје одговорности према социјалистичкој заједници, на сваком свом радном мјесту дају свој прилог овој великој и лијепој згради социјализма. Само широким учешћем наших радних људи — културних и јавних радника и радника из производње — постаће стварност велика текovina наше Революције — да култура и просвјета није ствар изабраних, него својина народа и то народа који има тако богату и лијепу културну традицију. **Сида Марјановић**

ПРВЕ ТОНЕ БОКСИТА ИЗ БОЦЦА

Некада су вршене извјесне геолошке анализе терена банјалучког среза, али су и покушаји и анализе остали у својој почетној, првобитној фази. Без екопомске, без друштвене подлоге коришћења рудних богатстава која се протежу уздуж и попрјекно на терену скоро читаве Босанске Крајине, приватни продуценти нису показивали дубље интереса за ова питања. У сјећању старог рударског техничара друга Једличке остале су усомене на површинске копове на терену у близини Бочца, јер је некада црвена рудача скретала пажњу онима који су осим шумских богатстава настојали да у Босни нађу и других могућности експлоатације и зараде. Без пруга, без добрих саобраћајница, без могућности доброд и cjелискодног транспорта сви ови покушаји капиталистима се нису »исплаћивали«.

Народни одбор среза у Бањој Луци већ дуже времена размисљао је колико и какве могу да буду могућности рудних налазишта у овом крају. Час код Бочца, час у близини Челинца, па у Чемерници показивали су се извјесни знаци рудних налазишта. Али, друго је становиште народног одбора него што је било становиште приватника, капиталисте који је експлоатацију рудника сматрао корисном једино ако су екстрапрофити могли, на рачун мизерне наднице сиромалном босанском сељаку, да расту у негодност. Не екстра профит — него нов терен рада, нова могућност запослења, нова неискориштена богатства земље која припадају народу те земље. Са том одлуком је једна група људи приступила откривању рудника боксита у Бочцу. Анализе су варирале. Неки пут су у паћеном бокситу мрке пјере гачиле слаб квалитет, али зад-

ње анализе које су вршене дале су такве резултате да је мали рудник боксита у Бочцу већ прије почетка своје пуне експлоатације нашао добре купце у иностранству. Засада у иностранству а кад прораде наши нови капацитети (фабрика алуминијума у Стрмишчу, па у Далманици итд.) првени боксит из нашег брда храниће наше творнице.

Свакако да је само једно велико одушевљење могло да одржи елан људи на висини. Друг Идриз Мукиновић, па инжењер Франић, стари друг Једличка и други вјеровали су у »свој рудник«. Много је труда а нарочито непоколебљиве воље уложено да се поред жичаре која служи предузећу дрвне индустрије отвори један, па други површински коп.

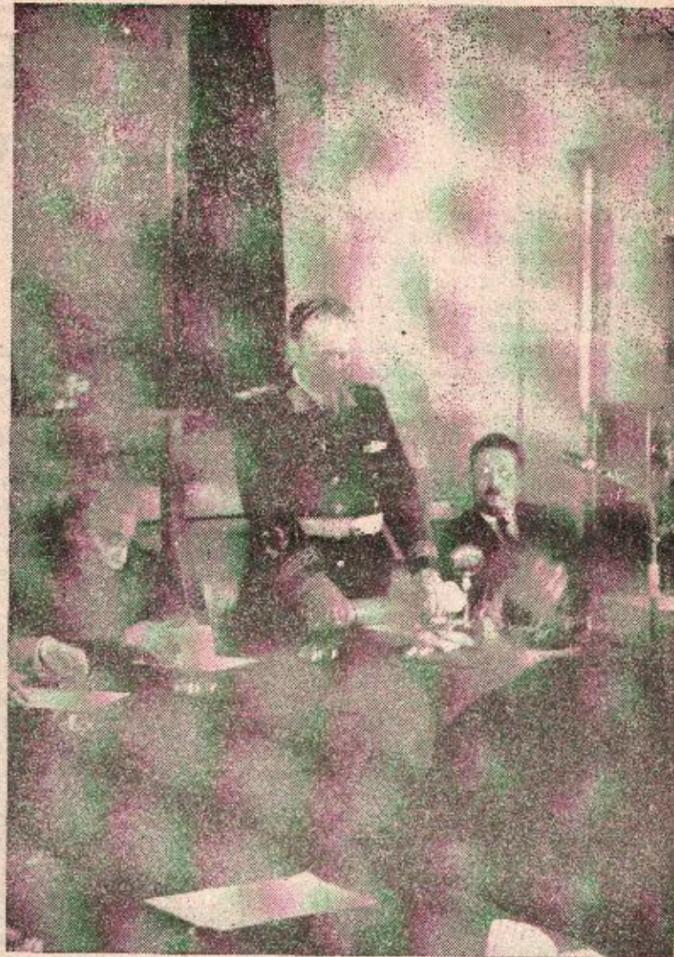
У уторак, 2 децембра на свечан начин отворен је први рудник боксита у нашем срезу. Свечаности су присуствовали и претставници народне власти и радници који су уложили велики труд да начну брда која су до тада изгледала тешка, сувишна и непродуктивна. Сад се већ зна

да се налазишта боксита протежу све од Мркоњића па до Котор Вароши. Врше се већ пробна истраживања у банјалучкој Козари, у Чемерници према Челинцу. У овим истраживањима дошло се и до других, још драгоцјенијих налазишта неких руда (угља, магнезита, мрамора, мангана итд.).

Засада је још прерано одредити докле се стери перспективе развитка нашег среза у овом правцу. Али — као што рекоше на прослави, »овај рудник родиће још многе друге«.

Дијели из камиона стајао је пред бункером напуњеним рудом. Првене громаде рушиле су се у камионе. Ведре очи првих рудара боксита сјале су задовољством. Како и не би када су некада потпуно некавалитковани радници Мијат Јакић, Паво Јосиповић, Славко Ђорковић и други па и пословођа Симо Вуковић у новим друштвеним условима, у условима слободног развитка сваког нашег човјека дочекали да својим рукама отворе нове изворе благостања и напретка народа овога краја.

Н. Е.

Тито говори на свечаној сједници Савезног вјећа у Јајцу 29-XI-1953

ZABORAVLJENO JE OSNOVNO

Одржана је годишња скупштина Завода за социјално осигурање

Кoliko користи од традиције службе социјалног осигурања у Банјој Луци, толико и štete. Ово се јасно могло видјети кроз извјештај на Скупштини Завода за социјално осигурање у Банјој Луци која је одржана 2 децембра.

Цитав извјештај као и дискусија углавном су оријентисани на чување фондова, а предлог као и дискусија углавном онако како је изнесено неће допринијети проширењу управе у овој најосјетљивијој области и изградњи социјалистичког поретка. Па ни чланови Среског вјећа ни присутни љекари који су присуствовали скупштини нису помогли да овом младом органу самонаправе, да уочи свој задатак и правилно се оријентира у своме раду.

Који је основни задатак Завода за социјално осигурање? По мом мишљењу то је здравље осигурања и његових чланова, а из date анализе не може то да се види, те се у дискусији није могло говорити о томе проблему.

Друго питање је, како заинтересовати што више све осигуранике за рад службе свога осигурања? О овом питању говори се у referatu на неколико мјеста и оправдано се критикују синдикалне организације које овом питању нису покклониле скоро никакву пажњу, али у referatu се не види Скупштина као орган осигураника, па и дискутанти су је изгубили из вида. Ако сам у

праву онда се Скупштина нужно морала позабавити овим питањима, а зато јој је требало Управни одбор Завода покрај свих финансијских цифара dati, бар укратко, стање здравља, резултате хигијенско техничке заштите бар у неколико колектива, а код разматрања хигијенских услова имати у виду и село гдје живи већи број радника одређених колектива. Другови из Завода могу рећи да немају евиденције за села. Вјероватно, али то имају савјети за здравље града и среза, јер је то јединствен проблем и ти органи га морају заједнички рјешавати. То морају да имају у виду и наша вјећа производња и у граду и у срезу. Управни одбор Завода на осам одржаних сједница у периоду од скоро 11 мјесеци вршио је анализе по појединим дјелима из социјалне заштите и водио упорну борбу за чување фондова да се не дају тамо гдје не треба како се то каже у извјештају, што је и нужно и правилно. Али се поставља питање, може ли Управни одбор Завода по цифрама из појединих дјелима доијети правилну одлуку о правилном или неправилном њеном утрошку? Свакако да не може. Постоји опасност да, на овакав начин, чувајући динаре сигурно потрошимо милионе. Из овога што сам досада рекао могао би се стећи утисак да сам је за неконтролисана тражења фон-

(Наставак на 2 страни)

Crni Vrh, Opsječko, Ponir - nove osnovne škole

Sredinom ove godine na opštini Čelinać narod sela Crnog Vrh, Ponira i Opsječkog, uz materijalnu pomoć Narodnog odbora sreza, započeo je izgradnju triju škola. U Poniru i Opsječkom postojale su škole i prije rata, ali ih je neprijatelj u toku okupacije uništio, tako da su djeca Ponira prisiljena da pohađaju školu u Debeljacima i svakim danom moraju prevaljivati 10-15 km, dok djeca iz Opsječkog i okoline rade u privatnoj kući koja služi za školu.

I u Crnom Vrh u narod gradi novu školu.

Dosada radovi najbolje napreduju u Crnom Vrh. Tamo su članovi SSRN na dobrovoljnoj bazi ispekli 20.000 komada opeke, navezli preko 100 m³ kamena i pijeska, spalili 60 m³ kreča i tako otpočeli sa gradnjom. Iako su u toku gradnje naišli na niz prepreka i teškoća, ipak su prije desetak dana uz prisustvo naroda čitavog sela na svečan način slavili dizanje rogova i pokrivanje škole. Na tom skupu gdje je bilo zastupljeno svako domaćinstvo narod je uzeo obavezu da će se uskoro na isti način u prostorijama škole slaviti njeno otvorenje. Na ovom poslu, pored ostalih, naročito se ističu: Trivić Živko, sekretar partiske organizacije i jedan od pokretača izgradnje škole, zatim Trivić Dragutin i Trivić Trivun koji su dosada dali po

19 radnih dana, dok je Trivić Pero sam spalio 60 m³ kreča. Jedino je odbio da pomogne gradnju škole Savičić Jovo. Lukin iako i on ima djecu dorašlu za školu. Ali drugovi u Crnom Vrh iznose da ih to ne iznenađuje, jer on nije ni član SSRN.

Izgradnja škole u Poniru ide nešto teže. Zato je donekle i razumljivo što su neki stariji drugovi sa izvjesnom sumnjom gledali na izgradnju škole. Ali su se ipak odlučili da je grade. Na jednoj konferenciji dali su obećanje da će uložiti sve snage. Ponirčani su ta svoja obećanja ispunili. Spalili su veliku krečanu, nekoliko desetaka kubnih metara pijeska su na samaricama prevukli iz Karanovca i Rebrovca, 5.000 komada opeke su iz Vrbanje takode konjima prebacili, a krovnu konstrukciju i drugu gradnju su također na sebi nosili samo da bi, kako oni kažu, očuvali obraz i ispunili dato obećanje. U akcijama su uzimali učesće i stari, i žene, i djeca, jednom riječju sve ono što je bilo kadro i sposobno za rad. Zaista ako ovako nastave nije daleko dan kada će i Ponirčani slaviti završetak izgradnje. Oni ove nedelje vrše pokrivanje škole, dok su stan za učitelja skoro dovršili. Škola bi vjerovatno u ovom mjesecu bila već gotova

da nije bilo nekih nedostataka kod projektovanja. Ali i pored toga nije smjelo kada kažemo da već koncem idućeg mjeseca možemo se nadati proslavi koju će Ponirčani organizovati, jer su izgradili dvorazrednu školu sa dva stana za učitelje.

Iako su najpovoljniji uslovi za izgradnju škole u Opsječkom, ipak se u ovom selu dosada malo učinilo. Drugovi u odboru su bili orijentirani na to da prvo pokupe dobrovoljne priloge i obezbjede materijalna sredstva pa da onda pridu izgradnji. Takva orijentacija pokazala se nepravilna, jer se malo postiglo da se nešto više učini u pogledu izgradnje. Član odbora Vaso Cvijanović kaže da je slaba pomoć drugih odbornika. Svi odbornici se nisu jednako založili na okupljanju i angažovanju naroda za pomoć na izgradnji škole, pa je stoga rad bio zastao. U posljednje vrijeme su nešto jače pokrenuli rad. Iz prikupljenih priloga usjekli su 40 m³ drveta koji ovih dana prevlače iz Sapruga, zatim rade na spaljivanju krečane, prevozu šljunka, kamena i drugog materijala. Ovaj odbor je dobro sastavljen i birani drugovi među kojim se nalaze Savić Mićo, Radosavac Arsen, Jungić Anđelko, Šabanović Halid, Topić Anđelko su sposobni i autoritativni da sa narodom ovog kraja mogu sa uspjehom izgraditi ovaj objekat.

Prije izvjesnog vremena pokrenuta je akcija za izgradnju škola u selima Donja Jošavka i Velika Šnjegotina. Izabrani su građevinski odbori i organizovano prikupljanje priloga. M. T.

Zaboravljeno je osnovno

(Prenos sa 1 strane)

da socijalnog osiguranja. Nikako! Ja sam za drugi način čuvanja i upotrebe fonda koji je, po mom mišljenju, jedino pravilan. Aparat Zavoda trebalo bi da davanja po pojedinim vidovima iz socijalnog osiguranja zaštite u vremenskim periodima 1 mjesec 2 - najviše 3 dana na uvid članu Skupštine za osiguranike koji su ga birali, a ovaj uz pomoć izvršnog odbora sindikalne podružnice trebalo bi da sazove osiguranike i razmotri u kojoj bi mjeri bila opravdana ta davanja. Taj bi način donio nekoliko koristi. Prvo članovi skupštine Zavoda kao izborni predstavnici osiguranika povezali bi se sa svojim biračima i upoznali birače o radu Zavoda. Drugo učili bi osiguranike da shvate svoja prava i obaveze iz socijalnog osiguranja. Treće, što je vrlo važno, učili bi i sami sebe, jer ne bi dozvolili da se ide pred birače nepripremljeno. Povezale bi se sindikalne organizacije konkretno sa problemima zaštite, kako zdravstvenim, higijenskim, tako i tehničkim. Na kraju ovo bi u sadanjim uslovima po mom mišljenju bio najpraktičniji i najkonkretniji put uvlačenja osiguranika u upravljanje sa zaštitom socijalnog osiguranja i daleko efikasnija borba protiv zloupotrebe fondova socijalnog osiguranja o kojima se uopšte mnogo govorilo.

Razlog iznijetih slabosti kojih ima i mnogo više, leži u tradiciji Zavoda, odnosno u navici službenika Zavoda da čuvaju novac koji ubere Zavod od osiguranika bez obzira na formu, a ne na čuvanje zdravlja osiguranika, zbog kojeg se sve ovo i stvara. Šta vidimo oko sebe. Taj pečat je zato dat i Upravnom odboru pa i Skupštini Zavoda. O ovome bi trebali da porazmisle članovi Skupštine, a naročito Upravnog odbora. Inače mi ne može govoriti o nekoj samoupravnosti, izuzev formalnog saglađavanja sa onim što podnese aparat Zavoda.

Sindikalne organizacije dužne su da sa svoje strane učine mnogo više na uvlačenje osiguranika u upravljanje osiguranjem i kroz probovanje samouprave, na način kakav je u našem, daleko efikasniji od onih koji su do sada bili. Simo Tadić

Отворен је Дом културе у Горњем Шехеру

На Дан Републике, 29 новембра уз малу свечаност отворена је нова сала Дома културе у Горњем Шехеру. Сала је изграђена властитим снагама. Народни одбор града Вање Луке пружио је помоћ друштву „Будућност“ у износу од 100.000 динара. То је била једина помоћ за подмирење трошкова при градњи ове сале. Сала по својој величини заиста омогућава даљи развој културно-просветног живота у овом дијелу града.

Сала је дуга 23, а широка 7 метара са позоришном и укуским намјештајем. Зидови су украшени сликама наших руководиоца и фотографијама народних хероја Мухамеда Казаса, Идриза Масле и др.

Реферат о раду КУД „Будућност“ прочитао је друг Машиновић Мехмедалија нагласивши револуционарну традицију овога друштва прије рата и у току НОВ. За изградњу овога дома поред материјалне помоћи НОГ, помогли су изградњу овога дома РКУД „Пелагић“, позориште, дом ЈНА — дајући приредбе у корист изградње овога дома.

Истакнуто је залагање Прве и Друге основне организације Социјалистичког савеза у прикупљању прилога и обавезе разних послова око изградње дома. Нарочито је наглашен рад и залагање друга Муниба Демировића.

На крају је изведен програм на коме су учествовали пионери осмогodiшње школе у Горњем Шехеру.

М. Савиновић

Село Меховци бори се са сујевјерјем

Село Меховци налази се југозападно од Челинца, одвојено од већих сабрајних путева. Ту некада није било ни основне школе, тешко је било наћи писменог човјека, па отуда није чудо што се и сујевјерје дуго задржало, а просвјетивање представљало и још увијек представља проблем активистима Социјалистичког савеза и комуниста у Меховцу. Тешко је обезбједити редовну посету дјецe основној школи у Меховцу и данас, јер, ма како ти чудно изгледало има одборника и активиста Социјалистичког савеза који сматрају да обавезно школовање све дјецe дорасле за школу треба некако да „заобиђе“ његов дом. Још прије мјесец дана проценат дјецe која су уписана а не посећују школу био је доста велик (50%). Нешто је овај број смањен, али још ово питање није и не може да буде скинуто са дневног реда свих конференција које се у Меховцу држе.

Наравно, у средини која се још бори са основним тешкоћама за

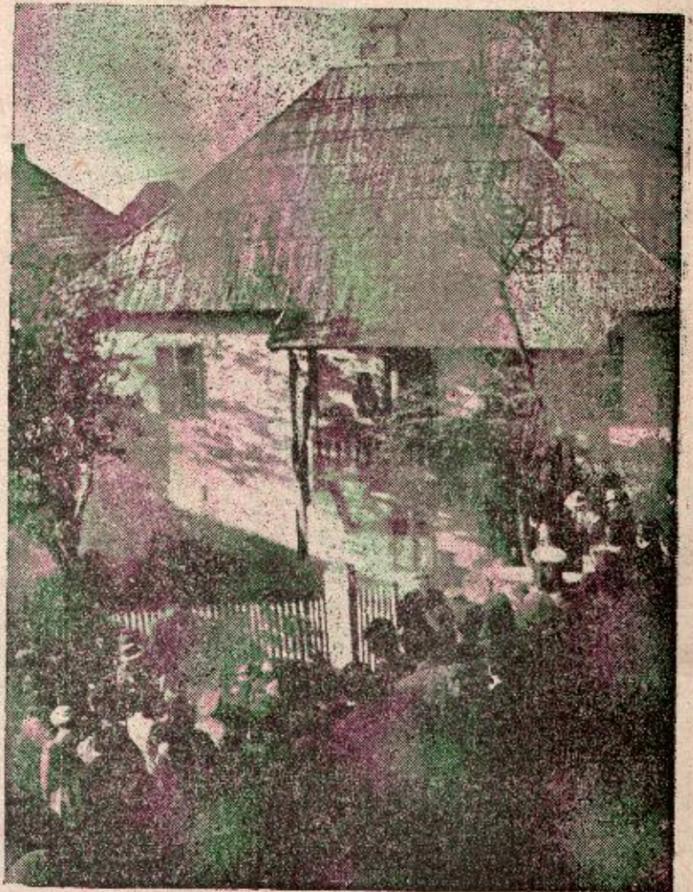
што шире просвјетивање може да „цвату занат“ таквих надриљекара и врачара као што је то Паша Сачић. Није она једина бити је један случај нешто посебно. Али, он представља велики пријекор свим оним просвјетним и културним радницима града који настоје да се заосталост и примитивизам што прије ликвидирају и у најзабаченијим селима. Схватање да је Пашино „бајање“ јефтиније од лекарске инекције може да се искористи јер село Меховци није неко сиромашно село. Чешће посјете селу, чешћа предавања, па и обичне посјете домаћинствима и разговори са домаћицама све би то помогло оним политичким и просвјетним радницима који засада још само из Челинца долазе у Меховце али село Меховци није су везали за град не зато што његови становници не би хтјели него зато што из града није селу пружено довољно помоћи, а она није неизводно посао.

Р. К.

SA PROSLAVE U JAJCU

Proslava desetogodišnjice Drugog zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu bila je značajna za sve naše narode. Njoj su se, ipak, najdublje radovali stari vijećnici koji su se ponovo našli u istom mjestu, ali u uslovima koji se ne mogu uporediti sa onim iz 1943 godine. Radovali su se i mještani. Oni su u subotu, 28. novembra, od 9 ča-

sova izjutra pa do 4 sata poslije podne, neprekidno bili na ulicama i čekali druga Tita. A kad je on sutradan pošao ulicama grada prema kući Burića, u kojoj je nekad stanovao, pozdravi su letjeli sa svih strana. Tito je prilazio stariim znancima i oni njemu, slobodno i neusiljeno, kao ratni drugovi. Koliko mnogo radosnih suza u očima ovih plemenitih ljudi!

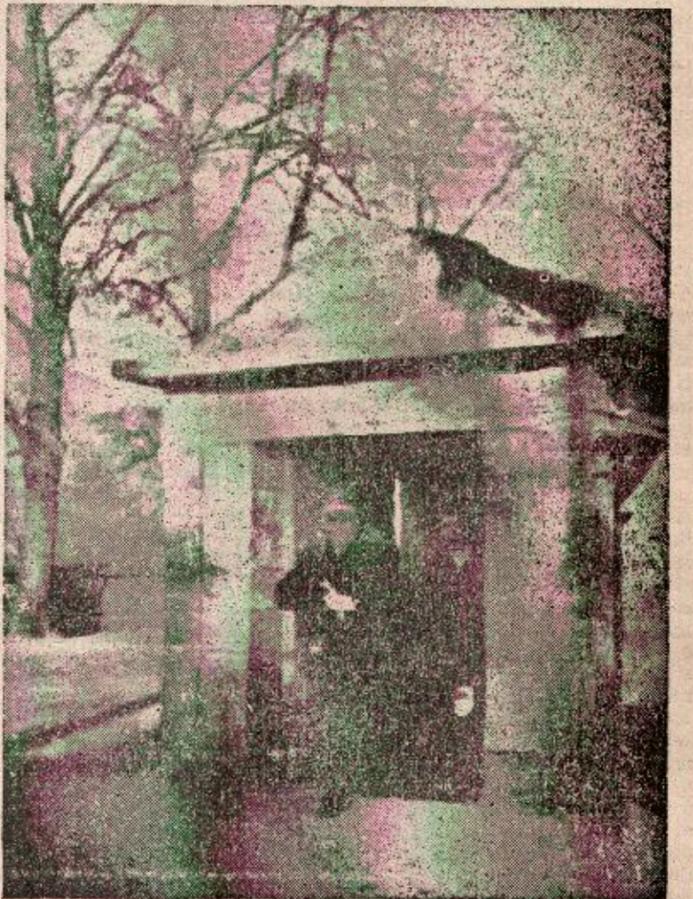

Друг Тито у посјети кући у којој је становао 1943.

Moša Pijade je bio prvi koji je na svečanoj sjednici Saveznog izvršnog vijeća čestitao drugu Titu desetogodišnjicu maršalata. Stari borci stegli su srdačno jedan drugome ruku. To je bilo u toku govora koji je čitao drug Moša. Nešto kasnije, u govoru je našlo jedno mjesto u kome se još ljepšim i biranijim riječima odaje priznanje Maršalu Drug Moša je

za trenutak prestao da čita, nastalo je kratko snebivanje, ali je Tito brzo popravio situaciju: ponovo su se stegle dvije desnice. Na to je čitava sala oduševljeno pršla u smijeh. Kasnije su novinari to prepričavali na svoj način:

— Jedino je Moši uspјelo da drugu Titu dvaput čestita desetogodišnjicu maršalata.

Na izlazu iz katakombi

Na proslavi u Jajcu bilo je preko pedeset domaćih i stranih novinara. Ovdje nisu ubrojani mnogobrojni fotoreporteri, stenografi i filmski snimatelji. Čitavu proslavu prenosile su tri naše radio-stanice: — Beograd, Zagreb i Sarajevo. Radio Beograd je prenosio svečanost iz posebnih reporterskih kola koja su nedavno, kao prototip, nabavljena u inostranstvu za 33 miliona dinara.

Bilo je divnih susreta u Jajcu. Jedan od takvih, bio je i susret Peka Dapčevića, načelnika Generalštaba JNA, sa „Brkoms“, foto-reporterom „Narodne armije“ i „Crvene Zvijezde“. Desnom obalom Plive šetalo je grupa crnogorske delegacije. Fotoreporter je potražio ispred nje da je slika. Iz grupe se izdvojilo Peko Dapčević, prišao „Brku“, i sada se razvilo srdačno pozdravljanje.

Više proizvoda - niže cijene - viši standard radnih ljudi

Potreba poljoprivrednih tečajeva u našim selima

Od konca oktobra ove godine više se priprema za izradu društvenog plana banjalučkog sreza za 1954 godinu. Od tog perioda do danas u radu je bilo različitih problema. Ti problemi su ometali da se nacrt plana definitivno izradi i stavi na diskusiju, s obzirom da su nedostajali pojedini elementi iz njega kao što su orijentacione cijene za 1954 godinu, amortizacija (procjena osnovnih sredstava nije bila završena kod nekih privrednih organizacija), kamate na osnovna sredstva i instrumenti raspodjele dohotka. Ovi instrumenti nedavno su izašli u nacrtima privrednih uređaba koje su stavljene na diskusiju. Osnovni instrumenti bez kojih se plan nije mogao završiti jesu način raspodjele narodnog dohotka, tj. porez na dobit, porez na fond zarada, porez na dohodak itd.

Poslovima kao i organizacijom oko izrade nacrt društvenog plana rukovodila je komisija za društveni plan i primjenu uređaba novog privrednog sistema, oformljena od strane Savjeta za privredu. U ovu komisiju ušli su stručnjaci iz svih oblasti privrede koje su zastupljene u društvenom planu sreza.

Planovi se ne rade u kancelariji

Za razliku od starog administrativnog (kancelariskog) sistema planiranja, izradi nacrt plana sreza prišlo se kako je inače postavljeno novim privrednim sistemom, izradom samostalnih planova privrednih organizacija. Ovi planovi radeni su i diskutovani u privrednim organizacijama po čitavom kolektivu, pa tek ovako izdiskutovani dostavljeni su srezu za izradu njegovog plana. Bilo je nekih privrednih organizacija, koje su svoje planove izradili u kancelariji a da ih širi krug radnih ljudi nije diskutovao, kao što je slučaj kod zemljoradničkih zadruga Jošavka, Bočac, Slatina, Veliko Blaško, Kobatovci i druge. Karakterističan slučaj je zemljoradnička zadruga Kobatovci gdje je plan pravilno razrađen i po pojedinih pogonima, ali kada je stavljen na diskusiju, na istoj je prisustvovala samo par članova Upravnog odbora i čitav administrativni aparat zadruga. To pokazuje i slabu zainteresovanost ne samo članova zadruga nego i članova upravnog odbora, koji su inače najpozvaniji da učestvuju u donošenju svog samostalnog plana koji će biti osnovica za rad i razvitak zadruga.

Gdje leže nedostaci?

Na posljednjoj sjednici Savjeta za privredu uz učesće i komisije za društveni plan, pretresani su svi nedostaci i problemi oko izrade plana i nakon duge diskusije uslanovljeno je da su u većini slučajeva planovi zemljoradničkih zadruga radeni administrativno, bez šire diskusije sa članovima zadruga. Radi toga je zaključeno da se povrate samostalni planovi zemljoradničkih zadrugama i isti stave na diskusiju širem članstvu (skupštine zadruga) i da se poslije diskusija i ispravki dostave srezu. Takođe je zaključeno da se preporučiti Sreskom savezu zemljoradničkih zadruga da po mogućnosti organizuje skupštine po zadrugama na kojima će pomoći oko diskusije pojedini članovi Savjeta za privredu, komisije za društveni plan te članovi društva poljoprivrednih stručnjaka i društva ekonomista. Savjet je zaključio da se umnoži nacrt poljoprivredne proizvodnje (privatni sektor) za 1954 godinu i dostavi svim odbornicima NOS-a i NOO-a. Socijalističkom savezu radnog naroda sreza, kako bi se isti kroz široku diskusiju preko zborova birača preradio i na njega stavile primjedbe, iz razloga što ovaj dio plana u društvenom bruto proizvodu sreza zauzima više od tri četvrtine.

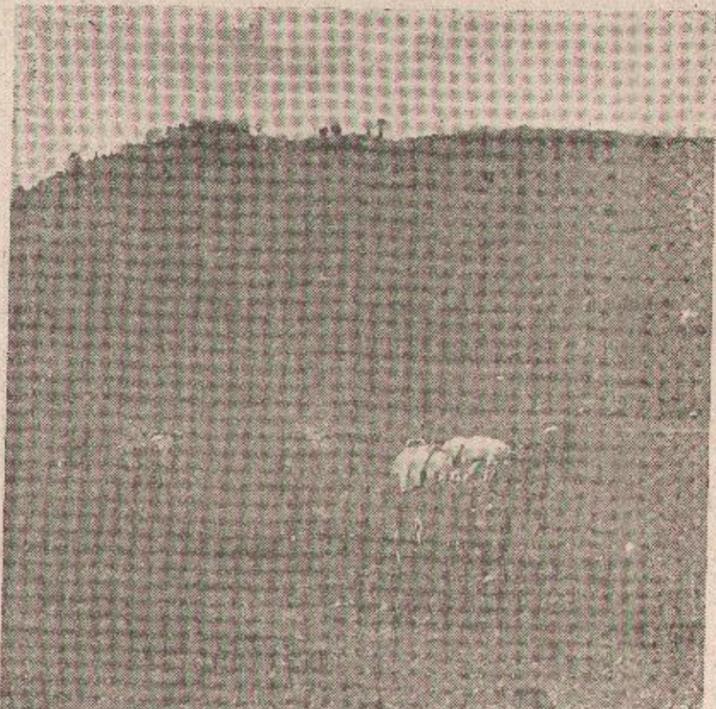
Nazire se već razvoj industrije

Tako nacrt društvenog plana još nije u cjelosti izraden iz razloga što u oblasti industrije nedostaju planovi pogona PBI »Vrbas« za

Šta nam govori diskusija i prednacrt društvenog plana sreza banjalučkog za 1954 godinu

tim iz oblasti građevinarstva, jer nema elemenata za izradu istih, te nedostaju planovi nekih SRZ za poljoprivrednu proizvodnju i to »Sloga« i »Milan Radman«, ipak se nazire nagli razvoj industrije i rudarstva, poljoprivrede, povećanje prometa trgovine i ugostiteljstva, koje izgleda ovako: u industriji i rudarstvu u odnosu na 1952 godinu, bruto produkt se povećao prema izvršenju u 1953 godini na 141% a plan za 1954 godinu pokazuje povećanje na 266%. Ovo povećanje je nastalo uslijed djelomičnog povećanja kod

svih grana proizvodnje, a novi rudnik boksita daje 191% povećanje u odnosu na 1952 godinu čitave proizvodnje u oblasti industrije. Ovdje je važno istaknuti da novi rudnik boksita nije unio u svoj plan usluge državnih željeznica za transport rude od Banje Luke do austrijske granice u vrijednosti od oko 200 miliona dinara iz razloga što će ovo plaćanje vršiti izvozno preduzeće, iako se iz vrijednosti proizvodnje boksita plaća ova željeznička usluga. U plan nisu uneseni novi rudnici mramora, azbesta, uglja i dr.

Претсједник или ликвидатор задруге

U maju 1949 godine formirana je CPZ »Прететер« u Мелини и као таква постојала је до јуна месеца ове године, тада је одлуком експертне задругара стављена у ликвидацију. За ове пријеме постојања задруге неки претсједник био је Бабић Раде из Мелине. Могло би се помислити да је тај човек морао стварно бити најбољи задругар, док је из године у годину био бирач за претсједника. Мало је чудно, али баш тако није. И поред тога што је Бабић био надмен и силедија према појединим задругарима, њега су бирали за претсједника. Бирали су га зато што је успио да око себе окупи извјестан број људи, који су према њему гајили страхопоштовање, а код Среског задругног савеза успио је да се представи као исправан и један од најбољих бораца за задругарство у Мелини. Све оне који су се Бабићу судостављали, он је успијао у мањој или већој мјери да на разне начине прикаже непријатељима задруге. Зато се и одржао. Није тако Бабић узалуд постао, него смишљено — рачунски. Управни одбор задруге углавном је прихватио његово мишљење, па му је тако у 1952 години на тражње додјелио бесплатно дрвену грађу за кућу и одредио да му задругни трактор бесплатно превуче један дио материјала. На исти начин добио је на позајмицу од своје задруге оглу и један дио пријема за кућу, али ништа од тога није вратио задрузи, нити платио, а кућу је саградио. Ни ово није било доста за Бабића, јер је он задругу сматрао својом пријом. Зато он још у децембру мјесецу 1951 године узима себи и присваја 12.000 динара које је добио од земљорadničke задруге у Бронзаном Мајдану, тобоже за радну задругу. Тако чини и са 15.450 динара које је примио у септембру и почетком октобра мјесеца 1952 године, од исте земљорadničke задруге, на име исплате жељезничких прагова. Да не би у свом штеточинству имао толики

прекид, од 9 мјесеци, Бабић је почетком фебруара мјесеца 1952 године, од 110.000 динара које је примио од Вулић Обрада из Стратинске за исплату орахових клада 100.000 динара положио у задругну благајну, а 10.000 динара задржао за себе и присвојио.

За сва штеточинства која је Раде Бабић учинио као претсједник задруге није се знало до ликвидације задруге, јер његов рад није контролисан. Зато он као »поштећен« задругар постаје члан ликвидационе комисије и као најспалажљивији добија овлаштење од комисије да распрода један дио задругног инвентара и прикупи дугове. Бабић се својеки прихвата распродаје, али ипак тешка срца. Свјестан да ликвидацијом задруге долази и крај његовом претсједничком стању, а тиме и коришћењу задругне имовине, он је одлучио да ризикује — да или много заради, ако не буде контролисан или да плати, ако буде морао. Са таквом рачуницом продао је 2 задругна стабилна мотора и 1 вршачу маницу — трескалицу за 83.000 динара а поред тога прикупио је 37.000 динара од разних дужника задруге. Од ове своте он самовољно даје на позајмицу по 10.000 динара својим рођацима Виду, Маркану и Милошу Бабићу. Остатак од 90.000 динара задржава за себе и присваја. Тако је некадањи претсједник задруге Бабић Раде, а касније члан ликвидационе комисије исте задруге присвојио 127.450 динара, а својим рођацима подјелио у зајам 30.000 динара. Али се преварио у рачуници. Ухваћен је на свом штеточинском послу као ликвидатор задруге, не само од времена када је стављена у ликвидацију, него из ранијих дана, када је био претсједник.

Да би добио заслужену награду, Раде Бабић је стављен у затвор, а прије неколико дана и оптужен ради проповијери и чаја, Окружном суду у Вањој Луци.

koji će se otvarati u 1954 godini iz razloga jer nedostaju sigurni elementi za izradu ovih planova. Zato će se izraditi dopunski planovi pred samo otvaranje ovih rudnika. Tako isto nisu ušli planovi za predviđene dvije manje tvornice tjestenina i jedan mlin u Kobatovcima, jer će isti biti rađeni kada budu navedeni kapaciteti pušteni u pogon.

Zadruga zaostaju sa planovima

Oblast poljoprivredne proizvodnje nije još potpuno obrađena iz razloga jer nisu dostavile svoje samostalne planove SRZ-e »Sloga« i »Milan Radman«, iako se više puta intervenisalo kod istih. Zasad se može prema izrađenom nacrtu vidjeti samo privatni sektor koji je u 1953 godini u odnosu na 1952 godinu povećao proizvodnju na 126%, a u 1954 godini predviđa se povećanje na 145%.

U oblasti trgovine promet je povećan u 1953 godini na 133%, a u planu 1954 godine na 158% u odnosu na izvršenje 1952 godine. Isti slučaj je i sa ugostiteljstvom koje je reorganizovano, tako da je od Sreskog ugostiteljskog preduzeća formirano novih pet ugostiteljskih radnji koje su u 1954 godini predviđele u svojim planovima povećanje prometa a tako isto su predviđele i zemljoradničke zadruge u svojim ugostiteljskim objektima povećanje prometa. Zato će povećanje za čitavo ugostiteljstvo sreza biti 145% u odnosu na izvršenje 1952 godine.

Ističe se stolarija Zemljoradničke zadruge u Klačnicama

Zanatstvo sreza zauzima sve vidnije učesće u privredi sreza, tako da je prema izvršenju u 1952 godini, izvršenje u 1953 godini bilo 118%. Plan za 1954 godinu predviđa povećanje na 150%. U ovoj oblasti najjače je učesće zadružnog sektora gdje se naročito ističe Poljoprivredno-maštinska radionica Sreskog saveza zemljoradničkih zadruga i stolarija zemljoradničke zadruge u Klačnicama, te šest zanatskih radionica ostalih zemljoradničkih zadruga.

Uskoro po dostavljanju samostalnih planova još nekih privrednih organizacija, a naročito iz oblasti građevinarstva i šumarstva, biće završen nacrt plana. On će potom biti stavljen na javnu diskusiju građanima sreza i svim kolektivima koji učestvuju u planu sreza. U diskusiji prednacrt koji će biti stavljen preko zborova birača, o planu poljoprivredne proizvodnje, koji je inače najveći, potrebno je angažovati što širi krug proizvođača i stručnjaka kako bi se dalo što više primjedaba i sugestija da bi nacrt bio što realniji, jer će u tom slučaju ostvarenjem plana koristiti građanima biti mnogo veće, a naše tržište biti bogato poljoprivrednim proizvodima uz niže cijene. Time će biti otvartari parolu: »Više proizvoda na tržište — niže cijene — viši standard radnih ljudi«.

Otvara se Poljoprivredna komora u Banjoj Luci

Uskoro će u Banjoj Luci biti otvorena Poljoprivredna komora. Pored Poljoprivredne apoteke i niza drugih ustanova koje će služiti unapređenju i modernizaciji poljoprivrede u našim krajevima, Poljoprivredna komora imaće i organizacioni i radni karakter. Ova vrsta komora nema za sobom

Banja Luka ima možda više, nego ma koje mjesto u našoj Republici poljoprivrednih stručnjaka, ali okolina stvarno nije osjetila one pomoći od njih, koju bi joj trebali pružiti. Tu i tamo učinilo se nešto, ali to je sve malo kada se ima u vidu program desetgodišnjeg plana razvitka naše poljoprivrede.

Nedavno su oformljene i poljoprivredne stanice na četiri opštinska područja (Zalužani, Slatina, Laktaši i Čelinac), gdje rade poljoprivredni stručnjaci, čiji je zadatak da pomažu seljacima u uzornoj obradi njihove zemlje i intenzivnom gospodarenju. Sada ove stanice pripremaju programe za održavanje poljoprivrednih tečajeva preko zime, koji će trajati 3 mjeseca. Poslije 3 mjeseca polaznici vrateće se svojim kućama, da primjenjuju ono što budu naučili a za vrijeme praktičnog rada kod njihovih kuća obilaziće ih poljoprivredni stručnjaci da ih u praksi dopunjavaju. Tečajevi će početi 1 decembra ove godine, a raspustiće se 1 marta 1954 god., a u proljeće, ljeto i jesen radiće polaznici kod svojih kuća, što znači, da će ovi tečajevi trajati godinu dana (do 1 XII 1954), nakon čega će se najboljima, koji pokažu najviše znanja, dodijeliti nagrade.

Ovaj način, mislim, da je dobar i pravilan. Potreba za ovim tečajevima se osjeća i ona je neodoljiva. Poljoprivredne stanice su mlade ustanove, koje nemaju svoje tradicije, pa im je zato potrebna pomoć i narodne vlasti i masovnih organizacija, pa će onda i uspjeh biti kud i kamo sigurniji.

Grga Kolobarić

ŠTA JE SA UŠUROM?

Iako je ukinuta Uredba o obaveznom otkupu žigarića ima još uvijek problema koje opštine ne bi mogle olako da схвате, ако се ради о оtkupu жигарица. А то је питање ушуре, питање контроле рада вршалаца и млинова. Иако је сезона радова на вршалицама већ прошла, па и млинови већ раде са нешто мање оптерећености, има појава које говоре да је питање ушуре често предмет спекулације. Ево једног примјера. Док је стаціонарештво босанскоградског среза за све до ове године трошило око 5 кг кукурузног брашна по становнику мјесечно, ове године по подацима сачињеним на основу извјештаја млинова испада да становник троши само 2,17 кг. Је ли то тачно? Је ли опала потрошња кукурузног брашна? Није. Него је прије, када је оtkуп био обавезан и народна власт контролирала количине кукуруза предатог на мљевење лакша била контрола количине ушуре. Али како је ушур постао само ствар власника млинова, а то су у већини случајева приватници, дешавају се малверзације, тј. преваре на рачун потрошача, па се дешава да се као ушур пријављују знатно мање количине. На овај начин „Житопромет“ као социјалистичко предузеће коме се предају количине обрачунате као ушур бива ускраћено у великим количинама. Превару је лако открити, јер само са више свјести треба прегледати млишисе књиге и њихово вођење. Треба онемогућити млишарима спекулацију на рачун и потрошача и социјалистичког предузећа.

A. П.

STVARAMO SOCIJALISTIČKE GRADOVE

PRIJEDOR JUČE, DANAS I SUTRA

Naša socijalistička stvarnost svojom snagom i veličinom često nas stavlja u položaj da se ozbiljno i simpatično zamislimo nad onim što nas okružuje, a što je u snažnom tempu razvitka stvarno i niklo a da to, takoreći nismo ni primjetili. Svako naše mjesto, svaki kraj, svako selo i zaseok imaju nešto novo da pokažu. Samo ti noviteti ne pokazuju se tako često, oni su ljudima nekako obični, svakodnevnost, srasli su s njima i neprimjećuju ih dok se ne zamisle. Ne primjećuju ih zato što su naši ljudi već navikli da gledaju novo, da gledaju velika djela, da idu u korak sa snažnim tempom našeg socijalističkog razvitka.

Eto, uzimamo za primjer Prijedor i njegov kraj. Tu je tako mnogo novog, velikog i lijepog da bi bile potrebne čitave stranice da se ono prikaže. A ljudi u Prijedoru reći će vam, ako ih upitate, da kod njih baš nema ništa naročito novo. Sve je kao i obično ma da se mnogo toga promijenilo ne samo u njihovom kraju nego i u njima samim, u njihovoj svijesti, u navikama, običajima, životu svakodnevnom, socijalističkom.

MILIJARDE ZA IZGRADNJU

Brojke su obično suvoparne, ali ipak ubjedljive. One čute, ali ubjeđuju. Preko osam i po milijardi dinara utrošeno je u privrednu izgradnju Prijedora. Osam milijardi! Ta suma je veća nego poraz čitavog prijedorskog sreza za više desetina godina. Ako to predstavite radnom čovjeku Prijedora, on će jednostavno reći — pa tako je. Gradi se kod nas. I to je sve.

Da nabrajamo. Prijedor je prije rata bio običan trgovački gradić prepun trgovina. Petkom (to je ovdje pijačni dan) odlazili su sa prijedorske pijace kamioni pilića, kokošiju, svinja, jaja... I ništa više. Ništa osim poljoprivrednih proizvoda koji su i te kako davali mogućnosti prijedorskim trgovcima za zaradu. A u Prijedoru je živjela sirotinja, živio proletarijat. U njegovoj okolini patili su se seljaci. Nisu imali škola, nisu znali za zabavu za kulturni život. Nisu znali ni vlastito ime potpisati, računali su i zbrajali svoje siromašne načnice i pazare na prste.

Od oslobođenja na ovamo Prijedor se trgnuo, otišao, odjurio daleko naprijed. Dobio je fabriku keramike, fabriku sapuna, fabriku kekša i bombona, tri pilane, veliku kaloričnu centralu, stolarsko preduzeće, fabriku četaka i drvene galanterije, fabriku cigle, novu hladnjaču, veliku sušnicu, prionu i bojadisonu, parnu pekaru, veliki parni mlin i silos, fabriku celuloze, novu prugu Brežičani — Ljubija. Dobio je stambene zgrade u

vrijednosti od 250 miliona dinara i to samo one koje je sagradila fabrika celuloze. Dobio je lijepu bolnicu i mnogo, mnogo drugog. Da više ne nabrajamo. Zamorno je nabranjanje ali je ipak potrebno reći nešto o tome. Društveni bruto produkt sreza iznosi ove godine preko dvije milijarde i 865 miliona dinara, a od toga preko milijardu i 397 miliona otpada na industriju i rudarstvo. Na poljoprivredu otpada nešto oko 934 miliona dinara. Poljoprivreda, to je ono o čemu se danas u srezu mnogo razmišlja. Zna se samo toliko da će i njen produkt biti veći jer Prijedor je jak i bogat poljoprivredni kraj, a samo treba da odbaci stari sistem obrade zemlje. Valja i selo da krene naprijed, da proizvodi više, da se modernizuje i stvara.

IZLET U BUDUĆNOST

Perspektive razvoja prijedorskog sreza u uslovima socijalističke izgradnje mogu se sve jasnije sagledati. Četiri osnove za to su najbolja garancija. Tu su sredstva kojima upravljaju radni ljudi, tu je samoupravnost trudenika. Tu je komuna — lokalna zajednica sa svojim narodnim odborima, savjetima, zborovima biraća, tu je saradnja vlasti i naroda. A prije svega tu je čitav front, čvrst, temeljit, snažan front svjesnih trudenika — članova Socijalističkog saveza i Saveza komunista. Svi skupa i u ovom srezu kao i u drugim sre-

zovima zajedničkim snagama grade ono čemu težimo i što stvaramo.

Zato je budućnost prijedorskog sreza, kao i ostalih, velika. Ona se ogleda u novim fabrikama, stanicama, školama, rudnicima, lijepim ulicama, parkovima, domovima... Nedaleko od Prijedora rudnik Ljubija vadi željezo za našu industriju. Daleka brda i brežuljke presjecaju dalekovodi i žičare. Bageri zarivaju svoje oštre surle u Novu Liticu gdje leži oko milion i 700 hiljada tona rude. Leže nove naslage rudače u Tomašici, Vukuljama i nizu drugih mjesta. U nekoliko budućih godina čitav kraj oko Ljubije biće isprepleten žičarama preko kojih će neprekidno pristizati mali vagončići željezne rudače do depoa u Ljubiji. U fabrici celuloze već se spremaju da proradi odjeljenje za bijeljenje celuloze Uzurbano rade na podizanju nove velike kuhaone ogromnih razmjera sa džinovskim kuhaćima. To znači da će ona omogućiti proizvodnju blizu 40 hiljada tona celuloze godišnje. Stručnjaci već žive u moru cifara i predračuna za izgradnju nove fabrike papira. U izgledu je da će ravna poljana kraj Prijedora, u blizini rijeke Sane ponovno postati velikim radilištem. Još se nije ispagio miris maltera sa fabrike celuloze, a većeno će proraditi belonske mašine za podizanje nove fabrike.

Почела изградња осмогодишње школе у Лакташима

Još prije tri godine otpočela je sa radom osмогодиšnja škola u Laktasima, ali u prostorijskoj zgradi Zadrugnog doma. Još tada počela je diskusija o izgradnji zgrade za osмогодиšnju školu, ali sve do ove godine rezultat tih priprema bili su prikupljenih 60.000 dinara.

Opštinski odbor SСРН početkom ove godine razmotrio je ovo pitanje i donio odluku u sporazumu sa Narodnim odborom opštine Laktashi da se prije izgradnje zgrade za osмогодишnju školu, u jednom od roditeljskih sastanaka izabran je građevinski odbor, a po selima su održane konferencije na kojima je govoreno o značaju izgradnje škole, jer je sadašnja osмогодишnja smještena u tuđu prostoriju, a one ne odgovaraju jer su nehygieničke a sužen je stambeni i poslovnii prostor zadrugе.

Na seoskim konferencijama Socijalističkog saveza izabrani su pododbiri za izgradnju pomenuete zgrade. Poslije izvršenih priprema prešlo se na pri-

premaње projekta, građevinskog materijala, dobroyednog priloga u novcu i obezbjeđenju zemljišta.

U današnju priliku istakle su se Zemљopрадничка zadruga Laktashi, koja je dala 100.000 din., НОО Laktashi 120.000 din., Вања Laktashi 50.000 din., СРЗ „Борак“ Крстеве 30.000 din., ЗЗ Кобатовци обећала 100.000 din., као и СРЗ „Раде Кондић“ Маглајани 30.000 din.

Od pojedinaца су се истакли Јањетовић Васа из Laktashi, који је дао 15.000 din., Вођин Мирслав из Laktashi 10.000 din., са запрегом, Глигорић Светко из Laktashi 5.000 din., Тодоровић Симо из Вакица под чијим је руководством сакупљено 3.500 кг. креча, а придруже се још 5.000 кг. креча, Скендерија Вељко претседник НОО Laktashi, Делић Вељко из Laktashi, Пајић Рад из Крстеве, Катић Милан и други. У превозу материјала и етакла су се села Милосавци, Петовци, Laktashi, Кобатовци, Маховљани и СРЗ „Борак“ из Крстеве и ЗЗ Laktashi и Кобатовци, а најслабије село Маглајани.

Поред изградње зграде за осмогодишњу, на овој општини изградњено је и отворено седам сеоских домова и то у Крстевима, у задруги „Борак“, Јакуповцима, Маховљанима, Петовцима, Вакицима, Милосавцима и Кобатовцима.

Поред домова који су отворени, на овој општини отворене су и двије библиотеке, са довољним бројем књига, у Laktasima и Кобатовцима. Зек Марко

— OMLADINI BOSANSKE KRAJINE —

1 januara 1954 godine izlazi iz štampе prvi broj omladinskog lista »MLADI KRAJISNIK«.

Upućujemo svim članovima Narodne omladine Bos. Krajine poziv na saradnju.

Vijesti iz organizacija, kulturni problemi, poezija i proza, sport, zabavni prilog i dječji kutić

to je materijal koji ćete naći na stranicama »Mladog Krajišnika. Čitajte i saradujte u »Mladom Krajišniku«.

NAGRADNI KONKURS

Inicijativni odbor »Mladog Krajišnika« raspisuje konkurs za izradu natpisa (zaglavija) za list.

I nagrada 1000 dinara,

II nagrada godišnja pretplata za list.

Radove za konkurs poslati najkasnije do 20 decembra na adresu OKUD »Veselin Masleša« Banja Luka sa naznakom »Mladi Krajišnik«.

Inicijativni odbor

Vijesti iz Bos. Novog

Bogata pijaca u Bos. Novom

Bosanski Novi ima relativno jevtinu i dobro snabdjevenu pijacu. Na mjesnu pijacu donose svoje proizvode poljoprivredni proizvođači iz Bosne i jednog dijela Hrvatske.

Posljednjeg pijačnog dana cijene pojedinim poljoprivrednim proizvodima bile su slijedeće: mlijeko 15-20 din. litar, sir po komadu 15 do 40 din., kajmak 100-120 din., vrhnje 80-120 din., mast 300-350 din., luk bijeli 80-100 din., crveni 20-30 din., krompir 9-15 din., kukuruz 15-20 din., pšenica 25 din., kesten 10 din./ltd.

Stočna pijaca je takode bogata. Cijene debelih svinja su se kretale od 110-140 din. po kg žive vage. Svinjsko meso 200, slanina sirova 230 din., teletina 150 din., govedina 150 din., pernata živina 100-120 din. po kg. U odnosu na tržište u drugim mjestima. Bosanski Novi ima dobre snabdjevenu i jevtinu pijacu, ali se primjećuje da tu okolnost rado koriste i pojedini špekulanti koji kupuju jaja i živad i nabijaju cijene pojedinim proizvodima, a slično je i kod otkupa stoke. Zato bi kupcima izvama trebalo zabraniti kupovinu prije 11 sati, dok se grad ne podmiri potrebnim artiklima.

Potrebno je napomenuti da i ako su cijene proizvoda dosta niske, ipak bi ih prodavači mogli još sniziti, naročito sada kada su cijene tekstila osjetno snižene.

B. B.

Đaci osnovne škole u posjeti obučarskoj zadruzi

Đaci drugog razreda osnovne škole u Bosanskom Novom pod vodstvom učiteljice Angeline Rajčević posjetili su Obučarsku zadrugu u Bos. Novom. Kolektiv zadruge usrdno je dočekao ovu prvu posjetu mališana i pokazao im način rada. Mališani su se zadovoljni vratili sa posjete, prepričavajući svoje utiske.

B. B.

Из Биџаћа

Добри услови за развој индустрије и туризма

С обзиром на положај, богатство и природне љепоте Биџаћа има одличне услове за развој индустрије и туризма. Романтичност краја, знаменитости старих и нових историјских споменика, љепоте Уне, планински пејсажи, бањско љечилиште „Илица“, близна Плитвичких језера и др. услови су за развој туризма. Додемо ли томе да је Биџаћ и рајскојсна важних саобраћајница видимо да за то постоје збиља одлични услови, само то треба озбиљније схватити и порадити на томе. Сад је нужно, у прилог томе, довршити цесту према Плитвицама Уном — Острожац. На подизању локалне индустрије озбиљно се ради. Првенац — велик паромлин подигнут је преко плани. Велика хидро-централа

„Слапови на Уни“ омогућиће добијање енергије.

У првој половини идуће године прорадиће фабрика „Макаронка“ која је од највећих и најљепших ове прсте у нашој земљи. Иако механизована у њој ће се запослити око 40 радника и производиће око 2.500 кг тјестених прерађевина. Њена изградња која је у брзом току стајала око 50 милиона динара, не рачунајући ту стројеве и монтажу. Ту, уз паромлин „29 пољембар“ и „Макаронку“ је каменолом „Биџаца“ познат и ван наших граница. Озбиљно се мисли о механизацији налазишта и о изградњи једне овеће радионице за обраду овог квалитетног камена. Овај дио Биџаћа већ називају „индустријски квартал“. Док се о изградњи једне овеће пилане за потребе среза само мисли, за изградњу творнице за прераду месних производа већ постоје резултати. У изградњи је и један жељезнички објект. Она се да ће бити један највећи ове прсте у земљи. Овај крај, који је још неиспитан, богат је и рудама. Тако је већ познат рудник алуминијума. Кад се ово све изгради, а и пројектована пруга Карловац — Биџаћ и Сењ — Биџаћ (о којој се још расправља) па и остало што је потребно Биџаћ ће се с правом моћи назвати туристичким а и индустријским центром овог дијела Крајине и Лике.

Saradujte u Banjalučkim novinama!

Велика потреба за извођење једне акције

Овим написом жели се указати на једну неугодну појаву која је карактеристична за планинске крајеве бањалучког среза — а то је ваљивост. Ових појава има вјероватно и у неким сусједним срезовима негдје изразитије, а негдје и у мањем броју. Ми се зато према овој појави не би смјели односити равнодушно. Требало би да одговорне установе и организације предузму неке кораке да се овај проблем ублажи, како се не би изазвале непожељне последице.

Има засеока гдје не постоји ни једно домаћинство као изузетак ваљивости. Кад се оване додају и други нехигијенски моменти, епидемија тифуса не би никог требала да изнемади. Ако би се предузеле неке пресентивне мјере, онда то треба учинити још у току зиме. Чим се с нијеј почне губити, многи чланови домаћинства ће се разлићи за стојом и на друге послове ван мјеста сталног боравка.

Размишљајући о начину како да се овим домаћинствима помогне те како да се избјегну велики материјални издаци, дошао сам до закључка да акција масовних организација уз помоћ народне власти може једино дојети жељени успјех. Ако би

одговорни фактори донијели одлуку да се предузму неке мјере по овом питању, најприје би требало поћи од припреме кадра по општинским подручјима у циљу спровођења агитације и припреме села да она подрже ову акцију и помогне особљу које буде за овај посао ангажовано. За ову акцију, због њиховог најактивнијег учешћа требало би узети учитеље, а посебно организације Првеног крста, угледне домаћине и домаћице, организације ССРН и СК. Ако могућности дозвољавају требало би да буде заступљен и здравствени кадар из среских центара. Тако би се основале екипе које би поред објашњавања учествовале у извођењу ове акције.

Најмањи материјални издаци за народне одборе срезова и општина били би ако би се преко разних предузећа набавиле погодне багве и прерадиле у „партизанску бурад“. Уз ово би требало још потребна количина прашка за дезинсекцију одјеће која се неће моћи или је сељаци неће дати у суво парење, те за ушитавање ваљки у коси. Овдје би знатну помоћ могло пружити и Одбор за помоћ рату преко радних колектива.

Ђиро Ракић

Одржano je savjetovanje društava „Пријатељи наше дјеце“

РАДУ НЕДОСТАЈЕ ИДЕОЛОШКЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

У Банjoj Luci je 3 децембра одржано savjetovanje активиста друштва „Пријатељи дјеце“ са терена cijele Крајине. Присуствовao je добар број делегата а исто тако и гостју — јавних и проsvјетних радника из града.

О проблемима које треба да рјешавају друштва „Пријатељи дјеце“ и о њиховом програму говорила је другарica Мила Бајалица, претсједник Савјета из Сарајева. У вео документованој и са пуно анализе изложила је другарica Бајалица широку пољу рада које се пред друштвима пружа тим више што је дјеловање у овој области друштвеног живота без неких већих традиција. Указујући на честа практицистичка или кампанјиска рјешења којима су друштва прибјегавала у настојању да нађу одредену оријентацију у свом раду, другарica Бајалица је нагласила да поред низа конкретних мјера, које друштва треба и даље да предузимају у области и социјалне и здравствене заштите дјеце, потребно је још и више агитационог рада, указивања на значај ове врсте друштвеног рада, више борбе за принципијелна рјешења.

Свој реферат другарica Бајалица је подијелила у пет дијелова: брига за претшколску дјецу, брига за боље услове школске дјеце, забавни живот дјеце, васпитни рад међу родитељима и рад друштava на селу.

Свих ових пет задатака, видјело се из дискусије, представљају крупан задатак за активисте друштava. То су у својим излагањима измјенили дискутант измједу којих једна наставница из Приједора, професор педагогије у Учитељској школи друг Раде Зарић, претсједник друштва у II кварту другарica Ната Јовић, другарica Драгана Цигановић и др.

У другом дијелу savjetovanja расправљало се о задацима и положају пионирске организације. Реферат по овом питању дао је друг „Анделко Ристић, уредник „Гласа пионира“ из Сарајева.

Са низом нових мјера које се могу подузети да се дјечи омогући живот и рад у колективу, оспособљавање а уједно и корисна забавна, пионирске организације, овако како је предложено, заиста ће бити прави и најбољи начин удруживања старије дјеце. Још једна

новина у раду ове организације је пријем у чланство које неће бити аутоматско, него ће се вршити само на основу изражене жеље дјечака или дјевојчице који то својим владанцем и својим радом заслужују.

И ово приманје је изазвало живу дискусију, нарочито када се дискутовало о питању да ли треба и да ли може само школа да буде носилац свег оног што дјетету треба или је потребна поред модерне, социјалистичке школе још и једна посебна организација.

На крају savjetovanja донесени су закључци који прилично обавезују активисте ових друштava али који такође значе и једну чврсту оријентацију на сарадњу са народним одборима јер се озбиљно поставило питање буџетирања претшколског васпитања наше дјеце, јер снаге за рад постоје али им треба и са материјалне стране помоћи.

АМАТЕРСКО ПОЗОРИШТЕ ОТВОРЕНО У ПРИЈЕДОРУ

На иницијативу чланова драмске секције радничког културно-умјетничког друштва „Младен Стојановић“ у Приједору, а уз помоћ народне власти, прије неколико дана одржана је конференција на којој је основан аматерско позриште. Како се из дискусије могло закључити, услови за формирање позоришта су постојали од раније и оно ће бити значајан допринос развоју културног живота у граду који се посљедњих година нагло развио. Савјет за проsvјету и културу Народног одбора среза осигурао је извесна новчана средства за рад позоришта, а нека од приједорских предузећа као Творница целулозе и Столарско предузеће обећала су материјалну помоћ позоришту.

На конференцији је поред осталог закључено да се за редитеља по могућности ангажује друг Панић, члан Банјалучког позоришта уз чију је помоћ драмска секција друштва „Младен Стојановић“ спремила комад „Пул у злочин“. Успјела пре-

У Sanskom Mostu археолошко налазиште

Радници предузећа „Павло Радан“ из Банје Луке који раде на изградњи млјекаре у Sanskom Mostu имали су ових дана мало изненађење. Копачући темеље за будућу млјекару већ на дубини од неколико метара наишли су на разне предмете историјске вриједности. Међу ископаним предметима поред костура налазе се копља, шитови, лонци од гline, наруквице, разни украсни предмети, ножеви и остале сличне ствари. Захваљујући техничару овог предузећа Ахмету Срkalовићу сви ти предмети, за које кажу претставници Археолошког музеја из Сарајева и музеја из Банје Луке, да су од велике историјске вриједности, skupljeni су и предани музеју у Банjoj Luci. Одмах је упућена стручна екипа из музеја у Банjoj Luci која би испитала постојаност и могућност ископа осталих предмета.

Stanković Duško

мијера овог комада дала је потстрека за оснивање позоришта.

M. Kulenović

„УЧИНА ГРУПА“

У селу Šargovcu већ дуго времена постоји културно-умјетничко друштво које носи име палог првоборца овога краја друга Милана Радмана. Главни носиоци елана и рада у друштву били су а и данас су омладинци. Позоришну комедију „Власт“ од Бранислава Нушића приказали су са много успјеха, и тај успјех donekle и утиче на жељу чланова овога друштва да тај рад не ослаби, да полет не спласне. Лјетни радови — то је изговор који у току лјетних мјесеци младо ослаби рад друштва. Ипак треба истаћи најактивније омладинце, чланове друштва, то су Франjo Gagula, Josiо Golub и дјевојке које у друштву зову Лjуба I и Лjуба II.

За Нову годину друштво „Милан Радман“ припрема нешто већи и бољи програм. На овом послу ангажовао се у доброј мјери и сеоски учитељ друг Иванчевић. Šargovčани очекују успјех и резултате.

B. Vučković

Поводом написа

„SVE ZBOG NAJLONA“

У „Банјалучким новинама“ број 13 од 24 новембра ове године изашао је чланак друга S. E. под насловом „Sve zbog najlona“. Молим да Редакција објави сљедећи чланак, као одговор другу и цијелој омладини која жељи да посјећује Дом JNA у Банjoj Luci.

Прије свега да напоменем да Дом JNA у Банjoj Luci не организује никакве посебне игранке (matine) за даке Банје Луке, па према томе то није урадио ни на 22 новембар. Уколико би тако нешто организовали убудуће, сматрам за потребно неколико ријечи и о томе речи.

Не знам шта је руководило друга S. E. да стави тако чудан наслов и да у свом чланку између осталог каже: „Коме је потребно и чему води тражење најлон чарапа за мени а од ученика кравате и да ли је то у социјалистичком духу“ а затим даље „... да наведено развија негативне особине и страсти код наше омладине“.

Заиста и ја бих се тако запитао, када би ријечи друга S. E. биле стварна истина. Али наведено не одговара истини, јер у кућном реду Дома JNA, као и на посебно истакнутој табли на видном мјесту стоји: „Сваки посјетилац Дома има да се пристојно понаша за вријеме игранки и приредби и приступ је дозвољен другарicama у једнобојним haljinama са дугачким чарапама, а мушкарцима у пристојном одијелу са краватом...“

Питамо се да ли овдје има нечега што нашим људима није својствено? Да ли се овдје траже најлон чарапе и тоалете? Зар није једнобојна haljina, црна кецелја, ученичка униформа коју, нажалост, ученице у данима ван школског рада

мало носе? Да ли наші средњошколци не треба да воде рачуна о свом изгледу, svakako у границама могућности, а не, као што се уобичавају неки да се на игранкама појављују раздрљени у пуloverима, непотпуночи, са нечистим ципелана, неопегланом одијелом и томе слично.

Све ове мјере које ћемо у будућности још заостравати, воде ка томе да наша омладина буде што пристојнија и уређенија, водећи рачуна о свом понашању и не заборављајући гдје се и у каквој установи налази. Ово не преносим само на дачку омладину већ опћенито, на све посјетioце Дома, обзирајући да је управа Дома JNA пошла толико у ширину да омогући сваком поштомом грађанину и омладинцу да дође у просторије Дома, као и на све приредбе које организује Дом.

Нама је јасно и то да се на те игранке провуче један број и оних којима није мјесто у Дому и који немају многог заједничког са нашој социјалистичком стварношћу, али у томе нас треба потпомоћи.

Према томе ми смо у сваком случају за скромност, али не за неуредност, као што је добар дио омладине био на поменутој игранци. Ми смо и зато да прихватимо сваку добронамјерну критику сваког нашег грађанина, јер живимо и радимо за једну идеју. Није тешко писати о томе, али треба водити рачуна када се критикује, да ли то писање одговара стварности и већ кад се пише дати и приједлоге како и гдје да се омладини обезбједи провост тамо гдје живи и ради.

Kapetan I klase Širo Radmilović

Објавили смо примједбе капетана Radmilovića на чланак друга S. E., који је под istim насловом објављен у прошлом броју. Сматрамо да ово питање не заслужује само критички став него да је то питање које захтјева озбиљну дискусију, па очекујемо од наших читалаца, посебно омладинских руковођилаца, да дају своје мишљење.

Босанска Крајина добиће ускоро своју радио станицу

У нашем граду дјелује Радио клуб „Никола Тесла“ који је како у организационом тако и материјалном погледу учвршћен. За ово највише заслуга има садашњи управни одбор, који не жали труда када су у питању интереси клуба.

Како се одвија рад? Око 150 активних чланова полази течајеве — курсеве. Настава се одвија редовно, с вољом и успјехом. Штета је што се на примопредатном курсу или на курсу за изградњу једноцијевних радио-пријемника налази само средњошколска омладина. Овдје се не можемо отети утиску да се није прибјегло линији мањег отпора, те да се није ухватило у копчак са стихијом. Не би требало бити одлучујуће то што средњошколци имају највише потребног предзнања и показују највише интереса. Баш тај интерес који показују средњошколци

упућује на то да би у просторије Радиоклуба требало довести и радничку омладину и да би рад овог клуба требало — бар дјелимично оријентисати на село, тамо гдје би циљеви радиоматерске организације требали бити усмјерени.

У овом Радио клубу није се стало на „азбуци“ радиотехнике. Ишло се и иде се неистрпано даље у овој занимљивој грани технике. Радиоклуб примио је на себе изградњу радио станице. Каква смјелост! За тако велики подухват сматрало се дуго да су потребни висококвалификовани инжењери и радио-техничари, а ево чланови Радио-клуба Вање Луке граде радио станицу свом граду. Свакодневно неколико — оних најбољих чланова раде на изградњи радио-станице, да би је за Нову годину пустили у рад. Кроз мјесец дана кроз етер ће проћи глас емитован из Вање Луке. Сумње? Непотребне су и без основе, јер су радови на радио-станици ушли у завршну фазу. Још се дискутује да ли ће то бити самостална или релојна радио-станица. Радиоматерија — а вјерујемо и добар дио осталих, не слажу се да ова радио-станица буде релојна станица Радио Сарајева.

вог „Монсерата“ и Будаково „Клупко“.

Растајући се замолили смо га још да нам каже нешто о своме ставу према полемици која се у последње вријеме води у нашој јавности око репертоара позоришта?

— Мислим да кризе у правом смислу ријечи нема, одговорио је друг Херцог. То су трзавице које се догађају у сваком позоришту, а да је то био само тренутачни период, мислим да ћемо то нашим будућим радом и репертоаром доказати. У нашем даљем репертоарном плану заступљене су све гране и правци, од класика до модерних комада домаћих и страних писаца. А распоред излагања премијера начињен је тако да последије тежих драмских дјела увијек дајемо неку лакшу ствар, као неку врсту малог „олашкања“, јер у нашем граду нема ни хумористичне позоришне ни оперете па морамо испуњити све ове захтјеве и потребе наше публике, — завршио је друг Херцог.

H. Мариновић

Ипак један проблем имаће руководство овог клуба. Не, радио материјал није у питању. То је, иако несхватљиво, долазак у просторије Радио клуба које се налазе на сирату у Дому културе. Наиме, долазак многобојног чланства изгледа није жељан од стране управе Дома, јер ствара се галама и бука, а поред тога Радио клуб није друштвена организација. Изгледа заборавља се да баш политехничко васпитање заузима једно од важних мјеста у општем систему васпитања.

Али то неће поколебати аматере Радио клуба, јер се ово може лако ријешити. Они остају при свом задатку: на Нову годину Вања Лука ће емитовати.

A. Равлић

РАЗГОВОР У ПОЗОРИШТУ

У посљедње двије године често читам на позоришним плакатима, — редитељ Миран Херцог. Данаас смо се упутили у позориште да разговарамо са овим нашим младим редитељем. Запразо да га „узловимо“, управо у паузи проба „Чаша воде“ од Еугена Скриба коју сам режира. Јер, осим редовних проба он је заузет још многим дужностима — члан вијећа позоришта, редакциони одбор позоришног листа, те још разне дужности у и ван позоришта. Тако нам он објави-

МИРАН ХЕРЦОГ

шава ово „ловљење“ за наш мали разговор. Али ми смо знали и више и одмах смо били новинарски љубопитљиви: „Чули смо, друже Херцог, да ћете ускоро наступити и као глумца и то у оперетној партији?“ Симпатични

млади редитељ се скоро срамежљиво насмјенио: „Да, покуњавам да спремам улогу Шамплантрес у оперети „Мамзел Нитуш“ — теорска партија. Са пријављем и глумом ће ићи, али језично се бојим свога нагласка“. Јер, Миран Херцог је Словенац и пије сасвим изгубио словеначки акценат у говору. „Али то неће бити мој „деби“, па позоришници, као статиста сам већ „рутинер“ — обично сам пасиван у командама у мојој режији, кад је требало некога замјенити“, објашњава нам са осмјехом Херцог.

Академију за позоришну и филмску умјетност, одсек режије, завршио је 1952 год., а свој дипломски рад, режију „Мандрагола“ радио је у банјалучком позоришту, гдје је одмах ангажиран, као стални редитељ. Тако овдје дјелује већ другу сезону па је на банјалучку сцену поставио „Моју бебу“, „Мећаву“, „Завјетрицу“, а двије посљедње „Риђокосу“ и „Јутро, дан и ноћ“ имали смо прилике видјети на почетку ове сезоне.

— Какав је био Ваш први наступ у позоришту, јесте ли са глумцима имали одмах потребан контакт и повјерење? — упитали смо га. — Мислимо с обзиром да сте овамо дошли као млад редитељ — почетник?

— „Пробити лед“ међу глумцима најтежа је, а уједно и најважнија ствар за младог редитеља, одговорио нам је Миран Херцог. — Постепено сам осјећао да стичем то повјерење, а у пуној мјери последије режије „Мећаве“, тако да у догу сезону улазим са пуном ауторитетом међу глумцима. Замислите да сам га заробила, а он се не да и на-

чином рада. Нашим старијим члановима могу много да захвалим на пуној сарадњи, којом су дали примјер млађима.

— А који начин рада примјенујете у својим режијама?, било је наше смиједбе питање.

— Много полажем па рад „код стола“, како ми то зовемо, обрада текста. Тако да на сцену идемо са готовим међусобним односима. Оквирну концепцију дајем у свом првом излагању анализе текста, а затим препунтам иницијативу и изналажење личних нијанса у улози свим глумцима. Тако постижем колективни рад. Исти принцип примјенујем и на распоредним пробама, дајем свој готови план, али од њега одступаам кад сам или од носиоца улоге добијем прикладнију идеју.

— Од свих досадањих режија највише ме је занимала „Јутро, дан и ноћ“, одговорио нам је на ово наше питање млади редитељ. Јер ту су свега два глумца и треба начинити претставу која кроз два сата неће због тога постати гледаоцу заморна и досадна. А разумије се да ме је моја прва режија „Мандрагола“ испуњавала највише тремом.

На питање шта намјерава још радити ове сезоне, друг Херцог нам је рекао: „Послије „Чаше воде“, чија је премијера 24 децембра, и уједно моја прва режија једног стилског комада, одлазим на гостовање у Зеницу, гдје ћу поставити Будакову „Мећаву“. Овом се гостовању веома радујем и приличи да свој метод рада испробам и на другом колективу. По повратку поставићу на нашој сцени још Роблео-

Ko bi stigao sve da zapiše u ustanovi o kojoj se mnogo govori

Zavod za socijalno osiguranje — to vam je jedna od najposjećenijih gradskih ustanova. Od jutra do mraka hodnici su puni šarolikog svijeta — ima čak i djece. Duskora smo mogli svašta slušati o toj ustanovi koja je ušla u život svakog našeg građanina. U dnevni rječnik običnih radnih ljudi ona je ušla kao bauk ili nužno zlo koje mora da se trpi. A sve to ili zbog nemarnosti ljekarske i zdravstvene službe, zbog birokratskog odnosa službenika, zbog dječjeg dodataka, banjskog liječenja i stotinu drugih zavrzala.

Onaj predratni neuredni »Ured« bio je poznat po tome što su u njemu osiguranici mogli da dobiju dovoljno kinina i aspirina. A ovaj naš današnji Zavod? On je namjeravao da nam se pretstavi u svjetlu najcrnje birokratije. Stogod ste htjeli, moralo je da putuje od Pontija do Pilata. Nikad kraja birokratskim ljestvicama. Najzad je i to presječeno. Ustanova je stavljena pod kontrolu osiguranika. Ova kontrola slabo se još osjeća kod nas, u Banjoj Luci, ali mnogi već konstatuju da se stanje popravlja.

I tako, sa novinarskom bilježnicom u ruci, eto nas ponovo u Zavodu. Kao da je promjenio ruho. Sobe čiste i lijepo uređene, po hodnicima namještene klupe, službenici se smješkaju bolesnicima. Ljubazno ih upućuju na ovaj ili onaj salter. Pa, ni »davo nije tako crn kako ga slikaju«, pade nam na pamet. Prepoznajemo neka znana lica. Ona su uvijek »na licu mjesta«. Ona su ovdje domaći ljudi. Zavod, kao bez kakvog nužnog inventara, ne može bez njih, niti oni bez Zavoda. Oni su uvijek spremni da podijele netraženi savjet. »Šta ti tebi piše na cedulji?« pita jedan od njih nemoćnu ženu. »Aha«, trija on svoje bijele ruke, »neće biti ništa. Idi ti kući. Objesi zdravlje mačku o rep. Znam ja to, bona, kao i lekar.«

Na drugoj klupi vodi se tihi razgovor o žuči, o kamenu u žuči.

— »Sve je probala moja žena.«

— veli starac, dugih sjedih brka. — »Vodio sam je i na zapiše, popu i baki. Ništa. Ni operacija ne pomaže. Neka baba-Mara naredi joj da pije zamućenu vodu. Pije žena ljekovitu vodicu, ali kamen ne izlazi. Osuši se kao grana. Poslije smo od drugih čuli da baba-Mara svakome preporučuje, bez obzira na bolest, tu istu vodicu. Pravila je, zamislite, od pasjeg izmeta!«

Idemo dalje po sobama i hodnicima. Nekog invalida rada, koji je još marta ove godine predao Zavodu žalbu na rješenje o invalidnosti, službenik pokušava da ubijedi:

— Znate, druže, nismo mi krivi.

U hodniku Zavoda...

Sve je u republičkom Zavodu u Sarajevu, čitav vaš predmet. Ugriramo i pismeno i telefonom, ali nam ne odgovaraju.

— A kako da živim, — pitate li ih? Nismo mogli da čujemo odgovor službenika, jer nas je privukao drugi razgovor.

— Zamisli, bolan, — priča neki osiguranik u dnu hodnika, — onaj šemso, znaš ga, posvjedočio Muhamedu Hadžiću da je bio zaposlen u gradskoj opštini još od 1927 godine. Ovo za radne knjižice, a poslije za penziju. Kada su provjerili, vide da je 1927 godine Muhamedu bilo svega 6 godina.

— Nije to ništa, — odgovara mu sabesjednik. — Ovdje u Zavodu Alija Husić dokazuje svjedocima da je bio u žandarmeriji neprekidno od 1918 do 1941 god. A od svega toga Alija je samo neko vrijeme čistio banjalučke ulice.

Ko bi stigao da zapiše sve zgodne i nezgode koje se čuju i događaju u ovoj našoj najprometnijoj kući.

Primjer Ljekarske savjesnosti

U jednom od posljednjih brojeva »Banjalučkih novina«, u rubrici »Čitaoci pitaju zašto«, pročitao sam napis o ljekarskoj bezdušnosti pod naslovom »Hirurški Atlas«.

Primjeri doktorke Rakić i doktora Vindikijevića, prema onome šta su za moje dijete učinili, mislim da mogu biti i primjeri ljudske i ljekarske savjesti.

Naime, jednog popodneva obavijesti me drugarica da se bolest naše dvogodišnje djevojčice naglo

pogoršala i da se temperatura popela na 40 stepeni. Požurih do stana d-ra Vindikijevića da ga zamolim za kućnu posjetu. Kako ga ne nađoh u stanu, zamolih vlasnicu stana da mu prenese moju usmenu molbu. Ali, kada se rastadoh sa ovom ženom, ne htjede mi savjest mirovati, te krenuh sa istom molbom d-rki Rakić. Na moju radost nađoh je u stanu i kada joj ispričah slučaj ona pristade da pođe bez ijedne riječi.

Nije bilo nikakvog prevoznog sredstva. Doktorica je bolesna na nogama, prilično u godinama, a do bolesnika je trebalo ići četiri kilometra. Na to je ona predložila da je prevezem biciklom što sam i učinio. Kolika je to bila žrtva sa njene strane, ja ne mogu nikada zaboraviti.

Ja sam u takvoj situaciji bio sasvim zaboravio da obavijestim d-ra Vindikijevića da ne treba da dolazi. No, on je toga dana, kako mi je pričao, došao u svoj stan oko ponoći, ali je saznajući za moju nevolju, već ujutru prije sedam sati bio u mom stanu!

Zaista, dva lijepa primjera ljudske savjesti.

K. Mostarac

Još o čuvanju stanova

Klanje svinja u stanu

U našem gradu, kao što smo skoro pisali, ima priličan broj stanara koji gotovo nikako ne vode računa o svojim stanovima nego ih čak upropaštavaju. Ako to čine ljudi koji još nisu privikli na uredno održavanje i čuvanje stanova, može im se barem donekle »pregledati kroz prste« — kako kaže naš narod.

Međutim, slučaj koji se ovih dana desio, zaslužuje svaku osudu. Stanar Dušan Božiroda, koji stanuje u ulici Veselina Masleše (»Batina palata«), zaklao je svinju na balkonu svoga stana. A on je, ni manje ni više nego, — pretsjednik kućnog savjeta!

Sličan slučaj se desio ovih dana i u ulici Marije Bursać (u »Vakufskoj palati«). Tu je stanar Nemanja Božić zaklao svinju u kupatilu svoga stana...

Zašto...

Slaba hrana u đačkoj menzi

Na početku školske godine nisam mogao da budem primljen u internat, pa sam našao privatni stan. Na hrani sam u đačkoj menzi koja se nalazi prekoputa Radničkog doma. Već prvih dana video sam da je hrana slaba, ali sam mislio da će se poboljšati.

Otada je prošlo tri mjeseca, a hrana ista. Kada upravniku menze postavimo pitanje zašto je slaba hrana, on odgovara:

— Šta bi više htjeli za 2.400 dinara? Budite zadovoljni da nije gora...

U srednjoškolskim internatima smještaj i hrana staju mjesečno 3.400 dinara od čega na hranu dolazi 2.400. To znači isto koliko i u menzi. Ali, dok đaci u internatima imaju četiri obroka dnevno, mi imamo tri, dok oni imaju po 25 deka hljeba na obrok, mi imamo samo 10 deka!

Misljenja sam da bi hrana i u đačkoj menzi mogla da bude ako ne bolja, ono svakako po količini i kvalitetu kao što je u internatima. U đačkoj menzi hrani se nas 150 učenika i mislim da bi o ovom pitanju moralo da se povede više računa.

Miloš Prpa,

učenik Srednje tehničke škole

„...Nek se prvo žale...“

U lokalnom vozu Banja Luka — Piskavica uvijek je neopisiva gužva jer se njime koriste, pored oko 1.500 radnika, i ostali putnici. Kompozicija je mala, a vagoni se ne griju niti imaju svjetla. Ima i takvih kola na kojima su vrata neispravna pa ne mogu da se zatvore.

Razgovarao sam o ovome sa jednim konduktinom, inače članom radničkog savjeta stanice Predgrađe. Uviđajući i sam muke nas putnika, ispričao mi je kako je iznosio slučaj pred radnički savjet, ali da mu je odgovoreno: »Nek se prvo žale putnici, pa ćemo onda vidjeti...«

Mislim da ovome nije potreban komentar.

Uroš Ševa,

Gradska ciglana - Zalužani

Traže se nadležni

Na ulazu u dvorište hotel »Bosne«, iz Strosmajerove ulice, jedan truli sanduk, pun smeća, duže vremena zagađuje čitav ovaj kraj. Oko njega stanari istresaju i razbacuju smeće tako da se kvirni izgled pri ulazu u ovaj hotel. Po cijeli dan po sanduku i gomilama smeća čepkaju djeca stanara i razbacuju smeće po dvorištu. Da bi slika bila još ružnija, neki stanar, lovac, postavio je kraj dubrišta kućicu sa dva lovačka psa. Njima je ovdje na dubrištu pruženo široko polje za igru.

Ovo stanje naročito pogoda učenicima Niže stručne domaćićke škole koje na par koraka od ove nečistoće imaju prostorije za izvođenje praktičnog dijela nastave.

Uprava škole je upozoravala i Sanitarnu inspekciju i stanare, ali se nadležni ne javljaju. Sve je ostalo po starom, pa stoga ovo iznosimo pred javnost koja je zainteresovana za estetski i higijenski izgled grada.

Kakvo je stanje na ovom mjestu dokazujemo i priloženom slikom.

Kolektiv

Niže ženske stručne škole

Serađuje u voj rubrici »Banjalučkih novina«

Poznajete li Bosansku Krajinu?

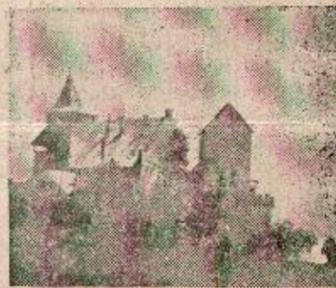
Šta pretstavlja ova zgrada?

Ovo je Državni dječji dom »AVNOJ« u Bihaću, jedna od najljepših građevina koje su poslije rata podignute u Bihaću. Po svom vanjskom izgledu i savršenom komforu koji doškolskoj i školskoj djeci palih boraca omogućuje svestran fizički i duhovni razvoj uz stručni nadzor iskusnih pedagoga, ovaj dom se smatra jednom od najbolje uređenih institucija ove vrste u našoj zemlji. Podignut je iz dobrovoljnih sredstava naših iseljenika u Americi i uz pomoć narodne vlasti, a svečano otvoren u okviru proslave i zasjedanja AVNOJ-a u Bihaću.

U ovom domu, smještenom u divnom borovom parku, nalaze se ratna siročad iz svih krajeva naše Republike.

Gdje je ovaj kulturno-istorijski spomenik?

Ovo je poznati zamak u selu Ostrožac koje se nalazi sjeveroistočno od Bihaća, a na sredini puta za Cazin. Podigao ga je 1901 godine austrijski plemić, a za vrijeme Austrije okružni pretstojnik u Bihaću, Lotar Bergs na razvalinama stare rimske tvrđave koje se prema istorijskim izvorima spominju još 1286 godine kao posjed hrvatskih srednjovjekovnih velikaša Babonić-Blagajskih. Sam zamak je građevina rijetka po svojoj arhitektonskoj ljepoti, a sa njegove terase pruža se izvanredan vidik na slikovitu dolinu rijeke Une. Za vrijeme rata Italijani i Nijemci opljačkali su zamak, odnijevši sa sobom pored skupocjenog starinskog namještaja i veliku biblioteku koja je imala na desetke hiljada knjiga. 1943 godine, do početka četvrte neprijateljske ofanzive, u zamku se kratko vrijeme nalazio Vrhovni štab NOV i POJ sa drugom Titov i stari pjesnik Vladimir Nazor. U jednoj od svojih pjesama napisanih u partizanima, Nazor je opjevao ljepotu ovog zamka. Sada se kao kulturno-istorijski spomenik nalazi pod zaštitom države.

MALI OGLASI

HITNO!

Lijepo namještenu sobu traži solidan samac.
Adresa u Administraciji, tel. 369.

PRODAJEM polovna dječija duoboka kolica za 3.500 dinara.
Vladimira Nazora 9. Antonović.

PAŽNJA!

ZAMIJENA STANA

Bahitiarević Ahmet u Banjoj Luci, maršala Tita ulica broj 101 mijenja dvosobni stan za isti u Sarajevu.
Obatiti se na adresu stana.

Utorak, 8 decembra: Mladen Širota: »DUGONJA, VIDONJA I TRBONJA«. Cijene ulaznica po 20 din. Početak u 16 časova za djecu.

Srijeda, 9 decembra: Branislav Nušić: »POKOJNIK«, komedija u 3 čina. Početak u 15 čas, za JNA.

Četvrtak, 10 decembra: Branislav Nušić: »POKOJNIK«, komedija u 3 čina. Cijene ulaznica od 20—50 din. Početak u 19 časova.

Petak, 11 decembra, nema pretstave.

Subota, 12 decembra: Šandor Lukačić: »RIDOKOSA«, komad u 4 čina s pjevanjem. Cijene ulaznica od 20—60 din. Početak u 20 čas.

Nedelja, 13 decembra: Mladen Širota: »DUGONJA, TRBONJA I VIDONJA«. Cijene ulaznica od 15 do 30 din. Početak u 11 časova.

Nedelja, 13 decembra: Stevan Srećak: »ZONA ZAMFIROVA«, komad u 4 čina s pjevanjem i 1-granjem. Cijene ulaznica od 20 do 50 din. Početak u 15 časova.

Nedelja, 13 decembra: Perli Bak: »KVEJ LAN«, komad u 4 čina. Cijene ulaznica od 25—50 din. Početak u 20 časova.

Sport

Klizači osnivaju klub

Konačno i naš grad dobije klizalište i klub za razvijanje sportova na ledu. Osnovan je inicijativni odbor, a pripreme su u toku.

U hladne zimske dane po ulicama Banje Luke neće više omladinci sa klizaljkama izvoditi razne figure. Oni će se još ove zime sastajati na klizalištu budućeg klizačkog kluba koje će biti osposobljeno, odnosno preuređeno od stadiona sportskih igara »Rudi Čajavec«. I onim starijim klizačima ovo klizalište i rad u klizačkom klubu donijet će željenu razonodu, a što dosada nisu mogli sebi priuštiti. Umjetničko klizanje kroz klubski rad nesumnjivo će podići kvalitet sportova na ledu za koji omladina pokazuje mnogo interesovanja, a pored toga, nadamo se, da će klub mnogo učiniti i na propagiranju ove korisne i lijepe sportske grane.

Dobar led, klizaljke koje će biti na raspolaganju članovima kluba, svlačionice, bife i razglasna stanica — najbolja su garancija i put za kvalitetno razvijanje sportova na ledu.

Upravo zbog svega ovog inicijativa za osnivanje klizačkog kluba korisna je i dobra i — nadamo se donijet će željene uspjehe.

HOĆEMO LI SE ZIMUS KLIZATI?

Na primjeru krupne, i na više mjesta po gradu istaknute, objave sa pozivom na prijavu klizaljkama i onima koji to žele postati, već prvog naznačenog dana, 4. o. m. u 9.30 sati skupilo se nas nekoliko pred mjestom u-pisa. Ali nikoga nije bilo od »inicijativnog odbora«, kako u pozivu sebe nazivaju, a isto se ponovilo i drugog dan zakazane prijave, 5. o. m. u 11.30 sati. A u objavi jasno piše »prijave 4, 5 i 6. decembra od 9-12 sati u biblioteci »Rudi Čajavec«.

Izgleda da je inicijativni odbor samoinicijativno odlučio da ostane bez inicijative.

Otvorene klubske prostorije BSK-a

Povodom Dana Republike, članovi BSK-a otvorili su svoje klubske prostorije. Već duže vremena raspravljalo se o potrebi prostorija za rad ovog kluba i sada je to pitanje povoljno riješeno. Za klubske prostorije iskorištena je zgrada ranijeg mlina, a uz dobrovoljnu pomoć preduzeća »Usluga«

izvršene su u njoj potrebne prepravke. Klubske prostorije sastoje se iz jedne veće i jedne manje sobe, a ukrašene su diplomama i slikama klubova i njihovih sekcija. U većoj prostoriji sada se vrše treninzi članova bokverske sekcije.

Lovćen-Borac 2:0

BORAC JE ULOŽIO ŽALBU

Cetinje. Gledalaca oko 1000. Vrijeme lijepo. Teren slab.

Banja-lučki Borac nastupio je na Cetinju u sastavu: Cindrić, Kantar, Hadžilavić, Spaho, Šijaković, Jurić, Švraka, Popović, Knez, Novaković, Novobatski.

Prvih 20 minuta Borac je bio izrazito nadmoćan. I ovog puta navalni red Borca ispoljio je svoju najveću manu, neefikasnost, propustivši tokom utakmice nekoliko vrlo povoljnih šansi za postizanje gola. Ostali dio utakmice protekao je u ravnopravnoj igri, a Borac je igrao smišljenije i dopadljivije. Zahvaljujući greškama Spaha i Šijakovića, Lovćen je došao u vodstvo i riješio utakmicu u svoju korist. Drugi gol Lovćen je dao iz ofsajda.

Sudija Podupski iz Zagreba nije dosudio dva jedanaesterca u korist Borca, kada je centarhalf Lovćena igrao namjerno rukom u kaznenom prostoru Lovćena. Zbog ovog Borac je uložio žalbu.

Određeni delegat nije prisustvovao utakmici.

Najbolji igrač na terenu bio je Cindrić, koji je branio nemoguće lopte. Pored njega dobri su bili Kantar, Šijaković i Novaković. Švraka je povrijeđen u 5 minuti prvog poluvremena i od tada je samo statirao na krilu.

Na povratku Borac gostuje u Čapljini gdje se sastaje sa domaćim Borcem.

Mladost (Prijedor)-BSK Banja Luka 4:0 (2:0)

Prošlog ponedjeljka na igralištu domaće Mladosti odigrana je nogometna utakmica između ovog tima iz BSK-a iz Banje Luke. Domaći su zasluženo pobjedili iako su imali šansi za mnogo veći rezultat. Tim banjalučkog BSK-a nije pretstavljao jačeg protivnika članu Republičke lige.

O streljačkim drušinama

Na području grada i sreza postoji sedamnaest streljačkih družina čiji rad pored svih uslova još uvijek ne zadovoljava zbog slabog rada upravnih odbora. Pomoć Sreskog streljačkog odbora ovim drušinama pružana je u raznim formama, ali se one nisu odazivale. Tako su na primjer organizovani seminari na kojima redovno prisustvuje pet umjesto pedeset drugova, iako su teoretska i praktična znanja vrlo važna. Rukovodstva ovih družina pozivana za po-

nju strelaca za proletne treninge i prvenstva. To nikako ne isključuje mogućnost praktične obuke strelaca u zimskom periodu u danima kada se ona može izvoditi. U teoretskom pogledu naročito treba voditi računa o radu sa omladinom i pionirima koristeći vazdušne puške u salama, kao i sve ostalo što dolazi u domen teoretske nastave. Slučajevi koji se iz godine u godinu ponavljaju u drušinama, zatim nebriga o dovoljnoj pripremi strelaca za po-

koliko puta na sastanke, ali od njih prisustvuje jedna trećina članova i to skoro iz istih družina. Umjesto dobro organizovanog rada i potrebne odgovornosti, mi se skoro svakodnevno susrećemo sa nedostatcima koji su isključivo uslovljeni neodgovornošću odgovornih drugova u drušinama. Upravni odbori streljačkih družina nisu se sastajali po nekoliko mjeseci, a u V kvartu, Delibašinom Selu, I i II kvartu ni poslije godišnje skupštine. Za družinu u Delibašinom Selu karakteristična je neodgovornost odbora i zato nije ni čudo što se na skupštini ove družine diskutovalo o nepravilnom korištenju oružja i municije, kao i ostalim propustima u radu koji nisu mali. Radi ovakve situacije novoizabrani odbor nije bio u mogućnosti da izvrši primopredaju finansijskog i ostalog poslovanja.

jedina takmičenja pokazuju da one nisu ostvarile svoj cilj jer su se sva gađanja, pripreme i takmičenja izvodila kampanjski. A da se i ne govori o tome koliko družina ne upućuje svoje strelce na prvenstvo sreza.

Mišljenje je da bi svi aktivni članovi u drušinama trebali da zahtjevaju od upravnih odbora da polože račun o svom radu ili eventualno da odbore zamijene sa aktivnijim članovima, a Sreski odbor da razmotri pitanje postojanja nekih družina čiji se rad pokazao slabim.

IZGLAĐEN SPOR

U Prnjavoru prije početka utakmice između Kozare i Jedinstva održan je zajednički sastanak predstavnika oba kluba i delegata potsaveza druga Cerić Šefika, pa je došlo do pretresa nemilih događaja koji su se desili na prošloj utakmici. Zaključeno je da se odbace sve one loše pojave i odigra prijateljska utakmica kao znak izmirenja i produblivanja zajedničkih želja oba kluba u budućim susretima.

To je bio nastavak od 6 minuta, u kojem vremenu je Kozara postigla još jedan gol tako da je rezultat konačno 3:1 za Kozaru.

Poslije ovoga nastavka odigrana je prijateljska utakmica u kojoj je Kozara boljom igrom uspjela da porazi visoko Jedinstvo sa 5:0. Naročitu dobru igru pokazala je navala Kozare sa lijevom polutkom Sasumovićem koji je sam postigao 3 gola. Kozara je bila kroz cijelo vrijeme utakmice potpuno bolji tim i njena pobjeda nije dolazila u pitanje. U obrani je najbolji bio Hadžilagić.

SPOR OKO PREKINUTE UTAKMICE

Na stadionu RSD »Borac«, prošlog mjeseca došlo je do spora između srednjoškolača, trenera Glazera i tehničkog sekretara »Borca«. Zbog utakmice Borac II — BSK, srednjoškolski nisu postavili utakmicu i protestovali su, ali bez uspjeha.

O tome je bilo već pisano u našem listu. Ali...

Borac je protestovao zbog ne-tačnog opisa spora. Protest se završava riječima: »Uprava kluba je i ranije, a i sada, dozvolila odigravanje utakmica srednjoškolskog prvenstva, a posebno u dana kada se održavaju treninzi pod uslovom da se takmičenje srednjoškolača završi najdalje do 14 časova i 30 minuta, tj. do početka treninga FK Borac.

Upravo zbog ovog je i izbio ovaj spor. Cijeli događaj po prilici izgledao je ovako, a cijelu stvar smo izvukli iz razgovora sa pojedincima, iz demantija uprave Borca i napisali objavljenoj u našem listu. Dakle...

Organizator srednjoškolskog prvenstva u nogometu zatražio je preko Savjeta za prosvjete i kulturu i sekretara kluba Borac odobrenje za odigravanje prvenstvene utakmice između SMS i Učiteljske škole. Odigravanje utakmice odobreno je pod uslovom da se ona mora završiti do 14 sati i 30 minuta za kada je zakazana utakmica između Borca II i BSK-a.

Pošto srednjoškolski nisu utakmicu počeli u zakazano vrijeme, to je drugo poluvrijeme trebalo odigrati poslije dozvoljenog vremena. Znači, trebalo je zbog kašnjenja prekoraciti rok.

I ovdje počinje spor.

Trener kluba Glazer i tehnički sekretar zahtijevali su da se prekine utakmica. Igrači Borca izišli su u 14.30 sati na teren. Na ovo su omladinci reagovali, a u svom rogovanju prelazili su granice pristojnosti. Poslije dugotrajnog objašnjavanja, za koje se vrijeme mogla završiti njihova utakmica, srednjoškolski su napustili teren.

Zbilja pogreška je i šteta što nije omogućeno odigravanje drugog poluvremena srednjoškolske utakmice. No, ipak ne može se ni propozicijama takmičenja opravdati zakašnjenje, niti momentani revolt — nepristojno ponašanje učenika. Da su nastavnički kolektivi pružili veću pomoć organizatorima prvenstva i da organizaciju prvenstva nisu prepustili nastavniku H. Kadeniću koji ulaže mnogo truda, ispadi srednjoškolača na nepristojan način ne bi se pojavili. Zbog toga je krajnje vrijeme da nastavnički kolektivni delegiraju iz svojih redova predstavnika bar u dane kada nastupaju učenici njihovih škola.

Opravdanje za ovakav nastup trenera Glazera mogli bi naći u činjenici što se od Borca u prvenstvu, a i od trenera traže uspješni. No, ipak to je sve moglo da bude drukčije izvedeno.

Zaključujemo čitav ovaj spor i obračamo se srednjoškolskim da ne zaboravljaju da oni i na sportskom borilištu predstavljaju učenike i da zbog toga treba tim više da obrate pažnju na svoje ponašanje i ugled, a drugovima iz uprave FK Borac da pokažu više susretljivosti i razumijevanja za takmičenje omladine, jer su ona ipak od koristi za klub.

UKRŠTENE RIJEČI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12					13					
14				15						
16				17					18	
19			20						21	
		22					23			
	24					25				
26					27					
28					29					30
31				32						33
34				35						36
			37							38
39	40						41			
42										

- Vodoravno:**
1. Dodaci (nekom književnom djelu);
 12. Muslimansko žensko ime;
 13. Sprava, ljekovita biljka;
 15. Pogled (str.);
 16. Žensko ime;
 17. Kratak mač;
 18. Dva slova;
 19. Uzvik;
 20. Grad u Grčkoj;
 21. Vлага;
 22. Ulaz na kući;
 23. Crn (ture.);
 24. Državna kasa (množ.);
 25. Dio konjske opreme;
 26. Istočnjačko žensko ime;
 27. Skuvan;
 28. Pozornica;
 29. Mučitelj;
 31. Kratica za istok-svjeroistočnik;
 32. Jedan hemiski element;
 33. Znak za element bizmut;
 34. Znak za element kalcij;
 35. Navod;
 36. Poklon;
 37. Naučnik koji je izvršio prvi lijet u stratosferu;
 38. Jedna naša rijeka;
 39. Muško ime;
 41. Ime književnika Dojla;
 42. Nauka u gibanju pticova.

- Uspravno:**
1. Država u srednjoj Americi;
 2. Pokrajina u Turskoj;
 3. Prezime glumice Ite;
 4. Azdaja;
 5. Nota solonizacije;
 6. Rijeka u Americi;
 7. Smanjuje se;
 8. Jedan od roditelja;
 9. Veliki vremenski period;
 10. Prijedlog;
 11. Otsjek;
 15. Ogleđi;
 17. Planina u Srbiji;
 18. Neuređan dječko;
 20. Vrsta papige;
 21. Nije velik;
 22. Ptica grabljivica (množ.);
 23. Nepomična morska životinja;
 24. Muslimansko žensko ime;
 25. Mjera za zlato;
 26. Utvrđeni redoslijed slova;
 27. Pomoćnik svećenik;
 29. Naziv giganata u starogrčkoj mitologiji;
 30. Grad u Albaniji;
 32. Ni makar kad, nigda;
 33. Rijeka u Burmi;
 35. Ciganin;
 36. Vremenska oznaka (množ.);
 37. Dvoje;
 38. Strano muško ime;
 40. Nota solmanizacije;
 41. Gramatički prijedlog.

Zlajo Ajdinović

OGLAS

Kozmetičarka ŽANA gostuje u frizerskom salonu JULIJANA TOMIĆ Maršala Tita ul. broj 37 Pregled lica besplatno. Čistimo fleke, bore, bradavice, bubuljice i dlake. PODM. AUČNE LICE OSTAJE DESET DANA

Lijepa je naša zemlja. UPOZNATI JE ZNAČI VOLJETI JE, A ŠTO SE VOLI TO SE ČUVA I BRANI

Udruženje ribolovaca u Banjoj Luci, iako sa dosta napora, ostvarilo je krupan i lijepi zadatak: 29. novembra otvorilo je prvu ribarsku izložbu, po svome sadržaju i opremljenosti prvu ove vrste u našoj zemlji.

Nizom vanrednih fotografija, snimanih na jednoj ekskurziji članova udruženja ovoga ljeta, prikazane su ljepote naših rijeka. Od tihih praskozorja do večeri na bu-

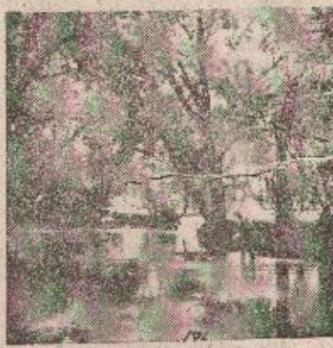
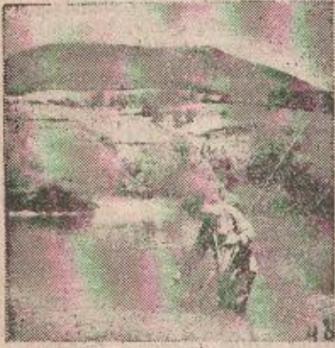
kovima Une, od divljih kanjona Vrbasa do širokih blistavih površina Sane kretala se fotokamera sa ekipom ribolovaca. Dobija se utisak da to nije samo ribarska nego ujedno i izložba umjetničke fotografije.

I suvi i pravi akvariji napunjeni su raznovrsnim ribama, stanovnicima planinskih i dolinskih rijeka. Nekoliko lijepih ulova vrlo je dobro preparirano.

Interesantan je i onaj dio izložbe koji prikazuje štetocine ribolova a posebno impresionira gledaoca činjenica da je sve to uradila i sojemila ruka amatera, iskrenog ljubitelja ovoga sporta. Tako je, na primjer, izložen i alat a i gotove udice koje izrađuje jedan banjalučki kafedžija inače strastveni ribar.

Zaista lijepa i korisna izložba.

(Snimci: Foto služba Hrvatske)

Програм предавања Радничког универзитета

од 9 до 30 децембра 1953 год.

Катедра: Творница духана
II година Почетак у 18 сати

Сриједа, 9 децембра

„Хигијенско техничка заштита рада“
предавање са филмом

Петак, 11 децембра

„Класа и класна борба“
Предавач: Ђулибрк Свето

Понедељак, 14 децембра

„Како је настала позоришна уметност“
Предавач: Веснић Радослав

Сриједа, 16 децембра

„Друштвени план и самостални план предузећа“
Предавач: Хаџимујагић Исмет

Петак, 18 децембра

„Хигијенска техничка заштита и одржавање машина“
Предавач: Фаркаш Лука

Понедељак, 21 децембра

„Примјена механизације у грађевинарству“
Предавач: Инж. Вулин Јово

Сриједа, 23 децембра

„О напег пародном пјерању“
Предавач: Милошевић Владо

Петак, 25 децембра

„Платни систем у ФНРЈ“
Предавач: Церих Штефик

Понедељак, 28 децембра

„Новија открића у медицини“
Предавач: Др. Човић

Катедра: Творница коже и обуће
I год. Почетак у 18 сати

Сриједа, 9 децембра

„Историјски и научни социјализам“
Предавач: Крзић Расим

Петак, 11 децембра

„Хигијенско техничка заштита рада“
предавање са филмом

Понедељак, 14 децембра

„Најамнина и радни дан“
Предавач: Јајчевић Иван

Сриједа, 16 децембра

„Потрес и вулкани“
Предавач: Радман Стјепан

Петак, 18 децембра

„Како настају рудна тијела“
Предавач: Инж. Фрањић В.

Понедељак, 21 децембра

„Електрична енергија“
Предавач: Брањешевић Бранко

Сриједа, 23 децембра

„Повезаност у природи“
Предавач: Јовић Наталија

Петак, 25 децембра

„Акумулација капитала и осиромашење радничке класе“
Предавач: Јајчевић Иван

Понедељак, 28 децембра

„Новија открића у медицини“
Предавач: Др. Човић

Катедра: Предграђе
I год. Почетак у 15,45 сати

Сриједа, 9 децембра

„Хуманизам и ренесанса“
Предавач: Швајгер Хијаџијата

Петак, 11 децембра

„Историјски и научни социјализам“
Предавач: Крзић Расим

Понедељак, 14 децембра

„Потрес и вулкани“
Предавач: Радман Стјепан

Сриједа, 16 децембра

„Најамнина и радни дан“
Предавач: Јајчевић Иван

Понедељак, 21 децембра

„Повезаност у природи“
Предавач: Јовић Наталија

Сриједа, 23 децембра

„Како настају рудна тијела“
Предавач: Инж. Фрањић В.

Петак, 25 децембра

„Новија открића у медицини“
Предавач: Др. Човић

Понедељак, 28 децембра

„Акумулација капитала и осиромашење радничке класе“
Предавач: Јајчевић Иван

Сриједа, 30 децембра

„Живот биљке“
Предавач: Мехмедбеговић Вера

Катедра: Крајина
I год. Почетак у 18,30 сати а уторком у 18 сати

Четвртак, 10 децембра

„Потрес и вулкани“
Предавач: Радман Стјепан

Петак, 11 децембра

„Новија открића у медицини“
Предавач: Грозданић Бошко

Уторак, 15 децембра

„Електрична енергија“
Предавач: Брањешевић Бранко

Четвртак, 17 децембра

„Најамнина и радни дан“
Предавач: Јајчевић Иван

Петак, 18 децембра

„Повезаност у природи“
Предавач: Јовић Наталија

Уторак, 22 децембра

„Како настају рудна тијела“
Предавач: Инж. Фрањић В.

Четвртак, 24 децембра

„Новија открића у медицини“
Предавач: Др. Човић

Петак, 25 децембра

„Живот биљке“
Предавач: Мехмедбеговић Вера

Уторак, 29 децембра

„Акумулација капитала и осиромашење радничке класе“
Предавач: Јајчевић Иван

Катедра: Лауш - Петрићевац
I год. Почетак у 15,30 сати

Четвртак 10 и 17 децембра

„Основна обртна средства“
Предавач: Глухбеговић Цезар

Понедељак, 14 децембра

„Органи радничког самоуправљања“
Предавач: Крајишник Кјазим

Понедељак 21 и четвртак 24 XII

„Друштвени план и план предузећа“
Предавач: Хаџимујагић Исмет

Молимо све колективе и синдикалне подружнице да уплате чланарину на наш текући рачун број: 763-Т-182.

Секретаријат

ПОЧЕТКОМ ЈАНУАРА ИЗЛАЗИ ИЗ СТАМPE

KRAJIŠKE BRIGADE

PRILOG ISTORIJI O STVARANJU, RAZVITKU, BORBAMA I ŽIVOTU KRAJIŠKIH BRIGADA

Redakcijski odbor:

Ljubo BABIĆ, Ilija DOŠEN, Niko JURINČIĆ, Osman KARABEGOVIĆ, Šefket MAGLALIC, Drago MAZAR, Mludin MORAGA, Lepa PEROVIC, Velimir STOJNIC, Boško SILJEGOVIĆ i Vilko VINTERHALTER, zajedno sa mnogobrojnim saradnicima — borcima i rukovodiocima Krajine iz vremena Narodnooslobodilačke borbe — nastojao je da u ovoj knjizi da prvi opšti pregled razvoja događaja i borbi u Bosanskoj Krajini, kao i borbe Krajiških brigada u ostalim krajevima naše zemlje.

Knjiga je podijeljena u pet dijelova: Uvod; Proslava desetogodišnjice Krajiških brigada u Banjoj Luci; O Krajini i njenim borbama (sjećanja i utisci ljudi iz Krajine i drugih naših krajeva koji su bili u Krajini za vrijeme Narodnooslobodilačke borbe); Borbeni put Krajiških brigada (istorijati brigada napisani od rukovodilaca i boraca Krajiških brigada); Književni priloz (priče i pjesme krajiških i drugih književnika, narodne pjesme i anegdote iz Narodnooslobodilačke borbe).

Knjiga će imati 370 stranica sa mnogobrojnim ilustracijama naših istaknutih umjetnika, kao i mnogobrojnim originalnim fotografijama (u bakrotisku) iz borbi Krajišnika. Uvez je u poluplatnu sa umjetničkim omotom u dvije boje. Knjiga se štampa ćirilicom i latinicom.

Cijena knjizi je 500 Din. sa poštarinom

Preplatu slati čekovnom uplatnicom na tekući račun kod Narodne banke broj 1031 - T - 452 sa oznakom »ZA KRAJIŠKE BRIGADE«.

Na uputnici treba štampanim slovima napisati čitko ime i prezime, mjesto, ulicu i broj ili zadnju poštu, zatim da li se želi izdanje ćirilicom ili latinicom, kao i koliko primjeraka.

SLOVENIJA „LES“ • SLOVENIJA „LES“ • SLOVENIJA „LES“

L „Les“

SVE VRSTE POKUČSTVA I GALANTERIJE

Preko naše poslovnice možete dobiti sve vrste furnira, panel ploče, lesomit, parket bukovi i hrastovi u raznim dimenzijama, te montažne kuće i barake.

Primamo narudžbe za opremu hotela, restorana, kino-sala, pozorišnih sala, laboratorija, klinika i t. d.

ZA SVE INFORMACIJE OBRATITE SE POSLOVNICI U BANJOJ LUCI

Ulica Sime Šolaje broj 3

„Zagrebački magazin“

Stovarište tekstilnom robom na veliko BANJA LUKA

Nudimo našim cijenjenim mušterijama u svim količinama i u bogatom asortimanu tekstilnu robu po najnovijim

SNIŽENIM CIJENAMA sa našeg stovarišta

Razgledajte našu robu bez obaveze na kupnju pa ćete se uvjeriti o asortimanu i pristupačnim cijenama.

Očekujemo Vašu posjetu na našem stovarištu.

„ZAGREBAČKI MAGAZIN“ proizvođač tekstilnom robom na veliko — stovarište BANJA LUKA Fra Grge Martića 1 — Telefon 211